

The Diak logo is located in the top right corner of the page. It consists of the word "Diak" in a bold, pink, sans-serif font. The letter "i" has a small white dot, and the letter "k" has a small white crossbar. The background of the page features a large, abstract graphic of overlapping pink and white curved shapes.

Pasi Höglund-Viksten
Moona Seppä

Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan
ammattikorkeakoulututkinto
Sosionomi (AMK), diakoniatyö
Opinnäytetyö, 2022

**TUTKIMUS PAKILAN SEURAKUNNAN ALUEEN
NUORTEN KOKEMUKSISTA KORONA-AJASTA**

TIIVISTELMÄ

Pasi Höglund-Viksten ja Moona Seppä
Tutkimus Pakilan seurakunnan alueen nuorten kokemuksista korona-ajasta
41 sivua ja 2 liitettä
Syksy 2022
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali -ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto
Sosionomi (AMK), diakoniatyö

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää nuorten kokemuksia korona-ajasta. Tarkoituksena oli selvittää, mitkä asiat ovat vaikuttaneet heidän arkeensa pandemian aikana, sekä heidän tulevaisuuden näkymiään. Tutkimuksen tavoitteena on tukea Pakilan seurakunnassa kasvatusta ja rippikoulutyöstä vastaavan Intotiimin työtä nuorten parissa. Tutkimuksella pyrittiin löytämään ja tuottamaan sellaista tietoa, josta on hyötyä seurakunnan nuorisotyössä.

Tämän laadullisen tutkimuksen aineisto kerättiin puolistrukturoiduilla haastatteluilta, jotka toteutettiin Hyvän Paimenen kirkolla Helsingissä keväällä 2022 aikana. Tutkimukseen osallistuneet kahdeksan haastateltavaa olivat 15–17-vuotiaita nuoria Pakilan seurakunnan alueelta. Tutkimuspainotteisen opinnäytetyön haastatteluaineisto analysoitiin sisällönanalyysillä.

Haastatteluista kävi ilmi, että etäkoulu, harrastusten päättyminen ja sosiaalinen eristäytyneisyys vaikuttivat tutkimukseen osallistuneisiin nuoriin eri tavoin. Etäkouluun suhtauduttiin sekä positiivisesti että negatiivisesti. Nuoruudessa kavereiden merkitys kasvaa, ja suurin muutos nuorten elämässä korona-aikana onkin ollut kavereiden kanssa kasvotusten vietetyn ajan väheneminen. Kokoon-tumisrajoitusten takia moni nuori keskeytti harrastuksensa, eikä jatkanut niitä rajoitusten päätyttyä. Seurakunnan toimintaan kuitenkin palattiin.

Tämän tutkimuksen tulokset olivat monin osin hyvin samansuuntaisia kuin muissa korona-aikana tehdyissä tutkimuksissa nuorten hyvinvoinnista. Erityisesti nuorten mielenterveyteen liittyvät valtakunnalliset tulokset olivat yhteneviä haastatteluista saamiemme vastausten kanssa. Nuoret keskustelivat avoimesti mielenterveydestä ja avun hakemisesta. Koulupsykologin vastaanotolle hakeuduttiin matalalla kynnyksellä. Kolme haastateltavista nuorista kertoi kokeneensa mielen-terveyden häiriöitä ja ongelmien lisääntyneen pandemian aikana.

Haastateltujen nuorten tulevaisuuden suunnitelmat olivat kehityspsykologian teorioiden kehitystehtävien ja yhteiskunnan normien mukaisia. Nuoret suhtautuivat tulevaisuuteen luottavaisesti.

Asiasanat: diakonia, hyvinvointi, korona-aika, nuoret, seurakunnan nuorisotyö

ABSTRACT

Pasi Höglund-Viksten and Moona Seppä

Study regarding the coronavirus time period experienced by the young people in Pakila parish

41 pages and 2 attachments

Autumn 2022

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor's Degree Programme in Social Services

Bachelor of Social Services, Diaconal Work

The study aims to define how the coronavirus pandemic have affected the mental wellbeing of young people, particularly teenagers. This study attempts to define what kind of aspects have affected their normal everyday life during the time of the pandemic. In addition, this study is interested in whether the exceptional Covid-19 circumstances have an effect how the youth perceive their future. This study also wants to widen the expertise of the youth workers of Pakila parish regarding the work among the young people. The study strives to survey and produce information that can be found useful in practical youth work in the Pakila parish.

The study was conducted qualitative and the research material was collected by using semi-structured questionnaire interviews, which were held in the premises of the Church of the Good Shepherd in Helsinki in the fall of 2022. The participants consisted of eight subjects who were all between the age of 15 to 17 years-old and the subjects lived in the area of Pakila parish. The interview data for this research-based thesis was analyzed by using the research methods of a content analysis.

The interviews revealed that following factors such as school work implemented virtually as distance teaching, the temporary suspension of hobbies, and the social isolation, all had a different effect how the subjects perceived the current state of exceptional Covid-19 circumstances. The subjects embraced the practices of virtual school both in a positive as well as in a negative way. In adolescence the importance of coeval friendships increases and the greatest change in the teenagers lives' has been the decreased time spent in face-to-face interaction with their peers. Due to the restrictions regarding people gathering together, many teenagers had quit their hobby and did not continue, even after the gathering restrictions dissolved. They did however return to the activities of Pakila parish.

The findings of the nationwide study were congruent with the this thesis study and its subject's answers especially regarding their well being and mental health. During the interviews, the subjects discussed openly about their mental health and how they experienced the need of professional psychological help. The subjects also stated that they had approached their school's psychologist with ease. Three of the subjects had told that they experienced symptoms of mental disorders and the symptoms had increased during the time of pandemic.

The positive view of life, which was held among all of the subjects, were relatively comparable to the assumptions regarding the development theories and the norms of the society. All of the subjects had a positive view of life regarding their future.

key concepts: diaconal work, wellbeing, coronavirus pandemic, young people, parish youth work

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 NUORUUS.....	5
2.1 Nuoruuden kehitystehtävät	5
2.2 Sosiaalinen vuorovaikutus nuoruudessa	6
2.3 Nuorten hyvinvointi.....	7
2.4 Nuorten tulevaisuuden näkymät.....	11
3 NUORISOTYÖ.....	13
3.1 Kirkon nuorisotyö	13
3.2 Nuorisotyö Pakilan seurakunnassa	14
3.3 Nuorten tukipalveluja.....	15
4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	18
5 TAUSTA JA YHTEISTYÖKUMPPANI.....	19
6 TUTKIMUSPROSESSI	20
6.1 Haastateltavien rekrytointi ja aineistonkeruu	20
6.2 Aineiston analyysi	22
7 TULOKSET	24
7.1 Koronasta aiheutuneet konkreettiset muutokset	24
7.2 Terveys ja hyvinvointi.....	25
7.3 Tulevaisuuden näkymät	28
8 EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	29
9 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	32
LÄHTEET	38
LIITE 1. Haastattelukysymykset.....	42
LIITE 2. Suostumus haastatteluun	43

1 JOHDANTO

Covid19-pandemia ja sen ehkäisemiseksi säädetyt rajoitustoimet ovat ravisuttaneet koko maailmaa viimeisten vuosien aikana. Rajoitustoimet ovat vaikuttaneet ihmisten arkeen ja moniin elämänalueisiin. Rajoituksilla on ollut myös merkittäviä vaikutuksia palvelujärjestelmään ja kansantalouteen. Poikkeusolojen välittömiä vaikutuksia on ollut nähtävissä pandemian alusta lähtien ja niitä on jo tutkittu paljon tilastollisesti. Näin laajamittaisen ja pitkäkestoisen pandemian sekä sen torjumiseksi laadittujen lukemattomien strategioiden ja suunnitelmien jäljet tulevat näkymään yhteiskunnassamme vielä pitkään. Korona-aika on kuormittanut kaikkia yhteiskunnan jäseniä ja toimijoita, mutta erityisesti nuoret ovat kärsineet koronarajoitusten aiheuttamasta epävarmasta yhteiskunnan tilasta.

Tässä tutkimuksessa keskitymme Pakilan seurakunnan alueen nuoriin ja heidän kokemuksiinsa korona-ajasta. Vuoden 2022 Yhteisvastuukeräyksen teema on koronan seurauksista kärsivien lasten ja nuorten tukeminen. Opinnäytetyön aihe lähti liikkeelle tämän vuoden keräyksen aloituksesta. Pidimme tärkeänä kuulla niitä nuoria, joiden hyväksi kerätään rahaa. Poikkeusolot ovat vaikuttaneet nuorten hyvinvointiin ja vaikeus suunnitella tulevaisuutta on tuntunut lisääntyvän nuorten keskuudessa. Ukrainan kriisin kärjistyminen täysimittaiseksi sodaksi keväällä 2022 vaikuttaa varmasti nuorten tulevaisuuden näkymiin ja heidän kokemuksiinsa turvallisuudesta. Keskitymme tässä tutkimuksessa korona-ajan vaikutuksiin.

Tutkimuksen tarkoituksena on haastatteluilla selvittää nuorten kokemuksia korona-ajasta Pakilan seurakunnan alueella. Pyrimme selvittämään, mitkä asiat ovat vaikuttaneet nuorten elämään ja heidän hyvinvointiinsa. Olemme myös kiinnostuneita heidän ajatuksistaan ja näkemyksistään tulevaisuudesta. Yhteistyötaho on Pakilan seurakunta. Tavoitteenamme on tutkimuksella tuottaa Pakilan seurakunnan kasvatuksesta ja rippikoulusta vastaavalle Intotiimille alueen nuorista tietoa, jota voidaan käyttää työn kehittämiseen.

2 NUORUUS

2.1 Nuoruuden kehitystehtävät

Kehityspsykologia määrittää nuoruuden kehitysvaiheeksi, jossa lapsen fyysiset, sosiaaliset ja psyykkiset ominaisuudet kehittyvät kohti aikuisuutta (Anttila, 2007, s. 127). Nuoruus on siirtymävaihe lapsuudesta aikuisuuteen, jonka aikana tapahtuu muutoksia fyysisissä ja kognitiivisissa valmiuksissa, ja nuori rakentaa identiteettiään sekä maailmankuvaansa (Anttila, 2007, s.152). Kehitysvaiheen keskeisiä päämääriä ovat uudenlaisen suhteen muodostaminen vanhempiin ja itsenäistyminen sekä vahvistuneet suhteet ikätovereihin (Duodecim, 2010, s. 4, 15; Nurmi ym. 2014, s. 148). Nuoruudessa fyysisten ja hormonaalisten muutosten seurauksena yksilön seksuaalinen identiteetti muotoutuu ja kehittyy (Anttila, 2007, s146–147; Duodecim, 2010, s. 15–16). Kehitystä nuoruudessa määräävät fysiologiset muutokset, ajattelutaitojen kehitys, sosiaalisen kentän laajentuminen ja sosiaalis-kulttuurisen ympäristön muutokset (Nurmi ym. 2014, s. 144).

Kehityspsykologian teorioista Eriksonin kahdeksanvaiheisen mallin mukaan kunkin kehitysvaiheen sujuminen vaikuttaa ihmisen voimavaroihin. Hänen mukaansa kehitysvaiheet ovat luottamus tai epäluottamus, itsenäisyys tai epäily ja häpeä, aloitteellisuus tai syyllisyys, ahkeruus tai alemmuus, identiteetti tai roolien hajaannus, läheisyys tai eristäytyneisyys, tuottavuus tai lamaantuminen sekä eheys tai epätoivo. (Gothóni, 2014, s. 80.)

Hengellisen elämän kehittyminen on jokaisella yksilöllistä ja kaikki eivät käy läpi kaikkia eri vaiheita. Uskonnollinen kehitys voi pysähtyä johonkin vaiheeseen. Myös jumalakuva muotoutuu ja muuttuu useasti ihmisen kehityksen myötä. Fowlerin kuusi uskonnollisuuden vaihetta liikkuu konkreettisesta abstraktiin. Intuitiivis-projektiivisessä uskossa noin 3–7-vuotias lapsi on kiinnostunut Jumalan näkyvämmästä ja heijastaa omia toiveitaan Häneen. Myyttis-kirjaimellisessä uskossa noin 8–12-vuotias tulkitsee kirjaimellisesti kertomuksia, myyttejä, riittejä, symboleita ja uskomuksia, joilla on hänelle suuri arvo. Synteettis-sovinnainen

vaihe on tyypillinen murrosiässä ja siinä etsitään elämän tarkoitusta sekä kaivataan kirkon julistusta ja tukea. Siinä mukaudutaan toisten odotuksiin, eikä tehdä omia kannanottoja. Individualistis-reflektiivisessä vaiheessa etsitään omaa identiteettiä ja maailmankatsomusta. Vaihe liittyy usein johonkin kriisiin ja siinä tarvitaan kirkolta tukea. Konjunkttiivinen vaihe liittyy usein keski-ikään ja usko on saanut siinä syvyyttä. Symbolit, kertomukset ja rituaalit tunnistetaan armon välineiksi. Kristillinen traditio kantaa ja tuo valmiuden kohdata erilaisuutta ja avartaa näkemystä kirkosta. Viimeinen universaalin uskon vaihe eli yleismaailmallinen usko on erittäin harvinainen. (Gothóni, 2014, 83–84.)

2.2 Sosiaalinen vuorovaikutus nuoruudessa

Nuoruudessa psyykkisen ja sosiaalisen kehityksen sekä hyvinvoinnin kannalta merkittävää ovat tiiviit suhteet ikätovereihin sekä vertaisryhmissä vietetty aika. Nuoret hakevat kavereilta ja vertaisryhmistä seuraa, läheisyyttä, ymmärrystä ja neuvoja sekä yhteenkuuluvuuden tunnetta. (Anttila, 2007, s.137; Duodecim, 2010, s. 16–17.) Nuori etsii näitä toverisuhteita muun muassa koulusta, harrastusten parista ja sosiaalisen median kautta. Suurin osa nuorista kuuluu johonkin toveriryhmään tai heillä on ainakin yksi ystävä. Nuoret, joilla ei ole lainkaan sosiaalisia suhteita ikätovereihin, ovat hyvin harvinaisia ja heihin tulisi kiinnittää erityistä huomiota. (Nurmi ym., 2014, s. 166.)

Voidakseen hyvin ihmisen tulee olla vuorovaikutuksessa muiden kanssa ja hänellä tulee olla päämääriä (Durkheim, 1985, s. 466). Ihmisen persoona ja sosiaalinen identiteetti kehittyvät vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. Peilatesaan itseään muihin, ihminen tulee tietoiseksi omasta ja toisten identiteetistä (Harrisalo & Miettinen, 2010, s. 61.) Jäsentyvätön minäkuva heijastetaan toiseen ja sen heijastuessa toisesta se vähitellen kirkastuu itselle (Erikson, 1982, s. 250). Sosiaalisten suhteiden sekä vuorovaikutus- ja tunnetaitojen kehittyminen tukevat nuoren mielenterveyttä ja hyvinvointia. On tärkeää, että nuori saa sekä onnistumisen että epäonnistumisen kokemuksia vuorovaikutuksesta ja ihmissuhteista. (Erkko & Hannukkala, 2013, s. 95–103.)

Covid-19- pandemian vaikutuksia Suomessa on tutkittu ja tilastoitu jo sen alusta lähtien. Pelastakaa Lapset ry teki huhtikuussa 2020 verkkolomakkeella toteutetun selvityksen, jolla pyrittiin selvittämään lasten ja nuorten kokemuksia ja näkemyksiä koronapandemian vaikutuksesta heidän ja heidän perheidensä elämään. Kyselyyn vastasi 3129 13–17-vuotiasta nuorta. Neljäsosa vastanneista koki perheensä, perheenjäsenensä tai itsensä tarvitsevan tukea tai apua arjesta selviytymiseen. Vastaajat kertoivat saavansa tukea esimerkiksi ystävilta, vanhemmilta, opettajilta, terveydenhuollon ammattilaisilta sekä seurakunnan nuorisotyöntekijöiltä. Valtaosa vastanneista (83 %) kertoi kokeneensa ystävyysuhteiden ylläpitämisen poikkeusolojen aikana vähintään hieman haastavaksi ja yli puolet kertoi kokeneensa olonsa yksinäisemmäksi kuin ennen pandemiaa. Suurin osa vastanneista sanoi viettävänsä vähemmän aikaa ystäviensä kanssa, mutta toisaalta yli puolet kertoi viettäneensä poikkeusolojen aikana enemmän aikaa perheensä kanssa. (Pelastakaa Lapset, 2020, s. 8–10.)

Koulussa ikätovereiden parissa vietetty aika on merkittävää niin sosiaalisten taitojen kehityksen kuin opiskelunkin kannalta. Opinnoissa pärjäämisen kertoi vaikeutuneen etäopiskelun seurauksena 75 % vastaajista. Puolet vastanneista koki omien voimavarojensa tai jaksamisensa heikentyneen. (Pelastakaa Lapset, 2020, s. 6–7.) Pandemian vuoksi vähentynyt kasvotusten tapahtuva vuorovaikutus ikätovereihin ja lisääntynyt perheen kanssa vietetty aika ovat siis jossain määrin ristiriidassa nuoruuden kehitystehtäviin nähden, sillä tavallisesti muutos on nuoruudessa päinvastaista (Duodecim, 2010, s. 4, 15; Nurmi ym., 2014, s. 148).

2.3 Nuorten hyvinvointi

Sosiologi Erik Allardt (1976, s. 38–47) mukaan yleiset hyvinvoinnin ulottuvuudet ovat having, loving ja being. Näissä hyvinvointia kuvataan yksilön tarpeentyydytyksen näkökulmasta. Having-ulottuvuus on määritelty elintasoksi, jossa täytyvät fysiologiset tarpeet. Näitä ovat ravinto, neste, lämpö, ilma ja turvallisuus. Loving on kuvattu yhteisöllisyytenä ja tarpeena kuulua ryhmään. Ihmisellä on tarve olla pidetty, rakastettu ja saada huolenpitoa sekä vastaavasti välittää näitä muille.

Being on mahdollisuutta toteuttaa, ilmaista ja kehittää itseään. Siinä yksilö nähdään persoonana, hän saa arvostusta, hänellä on mahdollisuus harrastuksiin sekä vapaa-ajan aktiviteetteihin ja on mahdollisuus yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Nuorten hyvinvointi rakentuu monesta osa-alueesta: kokemukset turvallisuudesta ja onnellisuudesta, sosiaaliset suhteet sekä luottamus muihin ihmisiin ja tulevaisuuteen. Nuoruudessa muodostetaan monia terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavia tapoja, jotka kantavat läpi elämän. Mielenterveyshäiriöiden sekä muun henkisen pahoinvoinnin ennaltaehkäisy, varhainen tunnistaminen ja hoito jo nuoruudessa on tärkeää. (Duodecim, 2010, 4–5; Nurmi ym., 2014, s. 169.) Mielenterveyteen kuuluu kokemus hyvinvoinnista, jota voi ylläpitää syömällä terveellisesti, liikkumalla, harrastuksilla, nukkumalla, tekemällä mielekästä työtä, jakamalla tunteita ja viettämällä aikaa ystävien, perheen ja läheisten kanssa. Mielenterveyden ja tasapainon kannalta olennaista on, millaisia suojaavia tekijöitä elämässä on. Mielenterveyttä suojaavia tekijöitä ovat terveys, tunteiden ilmaisu, toiveikkaus, itsetunto, ongelmanratkaisutaidot, turvallinen elinympäristö, sosiaalinen tuki, opiskelu ja riittävä toimeentulo. Mielenterveyttä heikentäviä tekijöitä ovat kehityshäiriöt ja sairaudet, eristäytyminen, avuttomuuden tunne, sosiaalisten taitojen puute, huonot sosiaaliset suhteet, kaltoin kohtelu, kiusaaminen, päihteet, köyhyys ja vähäinen hoiva. Nuorten mielenterveyttä voidaan vahvistaa läsnä olevalla kohtaamisella, itsetuntoa tukemalla, onnistumisen kokemuksilla, tunnetaitoja vahvistamalla sekä elämän suuntaa, arvoja, asenteita, unelmia ja tulevaisuuden toiveita pohtimalla. (Erkko & Hannukkala, 2018, s. 29–32.)

Nuoren aivot ovat aikuisia alttiimmat stressin aiheuttamille vaurioille ja suurin osa aikuisiällä ilmenevistä mielenterveysongelmista alkaa jo ennen 24. ikävuotta (Hermanson & Sajaniemi, 2018, s. 847). Yleisimpiä tunne-elämän tai mielenterveyden ongelmia nuorilla ovat ahdistuneisuus ja masennus, jotka ilmenevät hyvin yksilöllisin tavoin. Näihin ongelmiin voivat vaikuttaa perinnölliset syyt, stressaavat tai traumaattiset tapahtumat nuoren elämässä sekä vuorovaikutus perheessä tai toverisuhteissa. Kiusaaminen ja muutokset kaveripiirissä tai ystävyysuhteissa kouluasteelta toiselle siirryttäessä ovat myös altistavia tekijöitä ja voivat heikentää nuoren itsetuntoa. (Nurmi ym., 2014, s. 169–170.)

Nuoriin ja heidän perheisiin pandemiasta aiheutuneet rajoitukset ovat vaikuttaneet monin tavoin ja hyvinvoinnin kehitys on ollut sekä positiivista että negatiivista. Nuorten elämään eniten vaikuttaneita rajoituksia ovat olleet etäopetukseen siirtyminen kouluissa, harrastusten jääminen tauolle, kokoontumisrajoitukset sekä vanhempien työssäkäyntiin ja perheen talouteen vaikuttavat rajoitukset. (Lammi-Taskula ym., 2020, s. 46–47.) Vanhempien hyvinvointi on tiiviisti yhteydessä koko perheen hyvinvointiin. Työelämän muutoksilla ja niiden vaikutuksilla perheen arkeen on suuri rooli nuorten hyvinvoinnissa. (Vornanen, 2001, s. 39.)

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos toteuttaa kouluterveyskyselyn joka toinen vuosi ja vuoden 2021 kyselyssä mielen hyvinvointi oli yhtenä pääpainopisteenä. Mielen hyvinvointi oli heikentynyt aiempiin vuosiin verrattuna, ja erityisesti se oli heikentynyt tytöillä. Kolmannes tytöistä oli kokenut masennusoireita viimeisen kahden viikon sisällä ja koki kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta. Pojista taas ahdistusoireita koki joka kymmenes. Yksinäisyys oli lisääntynyt kouluterveyskyselyn mukaan etenkin tytöillä. Edellisestä kyselystä se oli lisääntynyt ammatillisen koulutuksen oppilailta 10,8 prosenttia ja muilla opiskelijoilla noin 5–6 prosenttia. Helsingiläiset nuoret olivat yksinäisempiä kuin muualla Suomessa asuvat nuoret. Helsingissä koulu-uupumusta oli enemmän nuorten keskuudessa kuin muualla Suomessa. Yli 30 prosenttia 8.- ja 9.-luokkalaisista tytöistä sekä lukion 1. ja 2. vuotta käyvistä tytöistä vastasivat olevansa koulu-uupuneita. Kyselyn mukaan nuorten yhteydenpito isovanhempiin ja kavereihin väheni korona-aikana. (Määttä, 2021, s. 31, 40–42, 52, 58.)

Pelastakaa Lapset ry:n selvityksen mukaan, hieman yli neljäsosa vastanneista nuorista koki hyvinvointinsa erittäin huonoksi tai melko huonoksi keväällä 2020. (Pelastakaa Lapset, 2020, s. 3–4.) Selvityksestä kävi kuitenkin ilmi, että neljäsosa vastanneista ei kokenut poikkeusolojen vaikuttaneen millään tavalla negatiivisesti heidän hyvinvointiinsa. (Pelastakaa Lapset, 2020, s. 6–7.) Vastaajista noin puolet koki olonsa stressaantuneeksi tai ahdistuneeksi. Opiskelu ja etäopetukseen siirtyminen olivat stressiä lisääviä tekijöitä yli puolella vastanneista. (Pelastakaa Lapset, 2020, s. 6,14.)

Yhdysvaltalaisessa tutkimuksessa on selvitetty nuorten hyvinvointia viimeisen kahden vuoden ajalta. Tutkimus tarkasteli 11–17-vuotiaita nuoria, joita tutkimukseen osallistui 669. Tutkimuksessa todetaan, että pandemia on lisännyt erityisesti teini-ikäisten tyttöjen kokemaa stressiä. Masennus ja ahdistus ovat lisääntyneet nuorilla, erityisesti heillä, joilla on jo valmiiksi ollut masennusta tai ahdistusta. Pahoinvointia voi esiintyä nuorilla myös ilman mielenterveyden ongelmia ja tästä syystä olisi tärkeää tarkastella nuorten hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä. Nuoren tyytyväisyys elämään pandemian aikana on ollut suojaava tekijä mielen hyvinvoinnin kannalta. Tyytyväisyyteen on vaikuttanut nuoren itsetunto, sosiaaliset suhteet ja pärjääminen opiskeluissa. Tutkimuksen mukaan onkin erityisen tärkeää löytää ne tekijät, jotka vaikuttavat nuoren tyytyväisyyteen elämässä koronapandemian aiheuttamien sosiaalisten ja taloudellisten vaikutusten keskellä. Näiden tietojen avulla voidaan tulevaisuudessa tukea nuorten hyvinvointia. (Blackwell ym., 2022.)

OECD, Organisation for Economic Co-operation and Development, eli Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö on kansainvälinen järjestö, jonka 38 jäsenmaata, Suomi mukaan lukien, tekevät yhteistä tutkimusta ja jakavat tietoa. Järjestön tavoitteena on edistää talouskasvua, hyvinvointia ja tasa-arvoa. (OECD, i.a.) OECD:n kansainvälisessä tutkimuksessa nuorten mielenterveydestä korona-aikana todettiin, että nuorten (15–24-vuotiaat) mielenterveys on heikentynyt merkittävästi vuosina 2020–2021 (OECD, 2021, s. 2–3). Monessa maassa nuorten kokemat ahdistuneisuuden ja masennuksen oireet olivat jopa kaksinkertaistuneet pandemiaa edeltävään dataan verrattuna ja mielenterveyden ongelmat olivat yleisempiä nuorilla kuin muilla ikäryhmillä (OECD, 2021, s. 3). Korona-ajan ilmiöiksi todetaan lisääntynyt yksinäisyys ja syrjäytymisen mahdollisuus, jotka altistavat nuoria mielenterveyden ongelmille, päihteiden käytön aloittamiselle ja lisäävät itsemurhariskiä (OECD, 2021, s. 4–6). Mielenterveyspalveluiden käyttö ja hoitoon pääsy ovat vaikeutuneet pandemian vuoksi. Ongelmien varhainen tunnistaminen on vaikeutunut koulujen ollessa suljettuina. Mielenterveyttä suojaavat tekijät, kuten koulunkäynti sekä muutkin tavanomaiset rutiinit ja elämää rytmittävät toiminnot, ovat korona-aikana olleet poissa nuorten elämästä. Myös synkkä työmarkkinatilanne on vaikuttanut negatiivisesti nuorten mielenterveyden tilaan ja tulevaisuuden näkymiin. (OECD, 2021, s. 7–8).

2.4 Nuorten tulevaisuuden näkymät

Nuoret ovat hyvin tietoisia yhteiskunnan normeista, kun heiltä kysytään, mitä he odottavat elämältä (Nurmi ym., 2014, s. 151). He hahmottavat tulevaisuuden siirtyminä, joita ovat koulun päättäminen, työelämän alkaminen, avioliitto ja perheen perustaminen (Crockett & Bingham, 2000). Nuorten tavoitteet liittyvät kehitystehtävien lisäksi usein harrastuksiin ja itsensä kehittämiseen. Nuorten tulevaisuutta koskevaan ajatteluun vaikuttaa muun muassa vanhemmat, opettajat ja ystävät. Esimerkiksi vanhempien koulutustasolla ja käsityksellä sukupuolirooleista on vaikutusta nuoren ajatteluun siirtymävaiheiden ajoituksesta. Vanhempien perinteiset sukupuoliroolimallit ja alhainen koulutus vaikuttavat siirtymien aikaistumiseen. (Nurmi ym., 2014, s. 152–153.) Nuoruudessa abstrakti- ja tulevaisuuteen suuntaava ajattelu kehittyy (Nurmi ym., 2014, s. 146). Minäkuvan ja identiteetin rakentuaessa nuori alkaa löytää arvojaan ja ihanteitaan sekä päämääriä elämälleen, joita kohti lähtee pyrkimään (Anttila, 2007, s. 152; Duodecim, 2010, s. 16). Nuori ohjaa myös itse omaa kehitystään ja nuoruudessa tehdyt valinnat vaikuttavat elämäntulkintaan. Kehitystehtävien sujuva edistyminen luo pohjaa hyvinvoinnille. (Nurmi ym., 2014, s. 142, 149.)

Nuorten huolenaiheet liittyvät koulumenestykseen, työttömyyteen ja tulevaisuudessa tapahtuvaan mahdolliseen avioeroon. Nämä huolet kertovat pelosta kehitystehtävien epäonnistumisesta. Huolet liittyvät myös läheisiin ja heidän terveyteensä. Nuorten huolenaiheet ovat riippuvaisia eletystä ajasta. Yhteiskunnalliset ja maailmanlaajuiset ongelmat kuten sota ja ympäristöasiat ovat tämän ajan nuorten pelonaiheita. (Nurmi ym., 2014, s. 155.) Elämme yhä yhteiskunnallisesti pandemian tai siitä toipumisen aikaa. Pandemiasta seuranneet rajoitustoimenpiteet ovat olleet globaaleja ja vaikuttaneet kaikkien ihmisten elämään jollain tavalla. Nuorille tämä on ollut epäilemättä suurin kansainvälinen mullistus heidän elinaikanaan, vaikka he eivät välttämättä vielä pystyisi täysin ymmärtämään sen laajuutta tai sen mahdollisia pitkällä aikavälillä näkyviä seurauksia. Työelämään ja esimerkiksi matkustamiseen liittyvät suuret muutokset ovat saattaneet herättää uudenlaista epävarmuutta ja pelkoa nuorissa. Juuri nämä vaikutukset ja se, mitä nuoret itse tästä ajasta osaavat kertoa, on tutkimuksessamme mielenkiinnon kohteena.

Pelastakaa Lapset ry:n kyselyyn vastanneiden nuorten kokemat huolet poikkeusolojen aikana, liittyivät eniten opinnoissa pärjäämiseen ja jatko-opintoihin sekä työllistymiseen. Harrastukset ja muut vapaa-ajan viettämisen mahdollisuudet sekä oma henkinen hyvinvointi ja voimavarat olivat myös huolenaiheina. Lisäksi huolta koettiin kansainvälisestä turvallisuudesta. (Pelastakaa Lapset, 2020, s. 14.) Pelastakaa Lapset on toteuttanut kyselyn jo kaksi vuotta ennen Venäjän hyökkäystä Ukrainaan keväällä 2022. Nuorisotutkimusseuran nuorisobarometrin vastauksissa nuoria yhdisti eniten ympäristöarvojen korostaminen. Nuorten luottamus tulevaisuuteensa on vahvistunut poikkeusolojen alun jälkeen. Usko tulevaisuuteen oli osin yhteydessä nuoren tyytyväisyyteen omaan elämäänsä. (Kiilakoski, 2021, s. 70–76.) Elämän merkityksellisyyden pohtiminen lisää luottamusta elämään (Erkko & Hannukkala, 2018, s. 31). Luottamus tekee elämästä ennustettavan, hallittavan ja tuo siihen mielekkyyttä. (Harisalo & Miettinen, 2010, s. 55).

3 NUORISOTYÖ

3.1 Kirkon nuorisotyö

Seurakunnan nuorisotyöllä viitataan usein 15–17-vuotiaiden parissa tehtävään työhön (Kirkkohallitus, 2012, s. 18). Nuorisotyö on organisoitua ja yhteisöllistä toimintaa, jota toteutetaan nuorten parissa (Malkavaara, 2021a, s. 21). Kirkon nuorisotyö on kristillistä kasvatusta, joka tukee, ohjaa ja opettaa. Sen tarkoitus on antaa yhteisö, jossa välitetään, kohdataan ja on turvallista kasvaa. Kirkon oleukseen kuuluu yhteys, palvelu sekä julistus ja nämä sopivat hyvin myös nuorisotyöhön. Nuoruudelle on tyypillistä ehdottomuus ja se näkyy myös uskonkysymyksissä. Nuoret kaipaavat tukea, lohtua, luottamusta ja hyväksyntää. Seurakunnan toiminnasta he toivovat löytävänsä kavereita. Kirkon nuorisotyön keskus on rippikoulu, jonka teologisena lähtökohtana on kaste- ja lähetyskäsky. Rippikoulun yleistavoite on, että nuori vahvistuu uskossa kolmiyhteiseen Jumalaan, lähimmäisenrakkauteen, rukoukseen ja on seurakuntayhteydessä. (Malkavaara, 2021b, 89–96.) Rippikoulun opetus pohjautuu rippikoulusuunnitelmaan ja Katekismukseen (Porkka, 2021, s. 150).

Kirkon kasvatuksen strategian mukaan kirkolla on neljä perustehtävää, jotka ovat kasvatusta, julistus, lähetys ja palvelu (Suomen evankelis-luterilainen kirkko, 2015). Kasvussa nuorta tuetaan kasvamaan Jumalan luomaksi omaksi itsekseen. Nuorisotyössä on läsnä Evankeliumin sanoma ja Pyhän kohtaaminen. Lähetys toteutuu usein käytännössä lähetyskasvatuksena. Toivo ja mahdollisuus muuttaa maailmaa oikeudenmukaisemmaksi koskettaa monia nuoria. Palvelussa kohdataan nuoria etenkin etsivässä nuorisotyössä. Vertaisryhmissä tukea saavat nuoret voivat itsekin toimia auttajina. Nuorisotyön teologiassa tarkastellaan uskoa nuorten kasvukysymyksien näkökulmasta. Uskonkysymyksillä tulee olla kosketuspintaa nuoren omaan elämään. (Kirkkohallitus, 2012, s. 12–16.)

Spirituaaliteetti on hengellistä elämää ja sen harjoittamista yhdessä muiden kanssa. Se toteutuu messuissa, rukouksissa, hartauksissa, laulamissa, retriiteissä ja Raamatun lukemisessa. Seurakunnan nuorisotyössä spirituaalinen

elämä painottuu usein erilaisiin yhteisiin hartaushetkiin ja kertomuksiin. Nuorelle tulee antaa tilaa tarkastella omaa hengellisyyttään kristillisestä traditiosta käsin. Hengellisellä elämällä on myönteinen vaikutus hyvinvointiin. Spiritualiteetti vaikuttaa myönteisesti elämänasenteeseen, itsetuntoon, tyytyväisyyteen, resilienssiin sekä tulevaisuuden näkymiin. Spiritualiteetti erottaa kirkon nuorisotyön kunnan järjestämästä toiminnasta. (Kauppila, 2021, s. 132–139.)

Kirkon yhteisöllisyyteen kuuluu lähimmäisenrakkaus, huolenpito ja hyvän jakaminen. Yhteisöllisessä nuorisotyössä työntekijän roolina on toimia nuorten maailman ja kirkon perinteen välillä. Nuorten parissa työskentelevän työntekijän tehtävänä on toimia turvallisena aikuisena, joka on kiinnostunut nuoresta ja hänen kysymyksistään. Työntekijä voi tukea nuorta kannustamalla ja innostamalla. Työntekijälle kuuluu toiminnan koordinointi niin, että kaikilla on mahdollisuus päästä mukaan. Työntekijän rooliin kuuluu teologisen tiedon välittäminen. Nuorten käytännön yhteisö syntyy kuitenkin pedagogisen ohjelman ulkopuolella. Myös koulu maailmassa tapahtuu vertaisoppimista ja syntyy yhteisöjä opettajan ohjaaman oppimisen lisäksi. (Porkka, 2021, s. 150–155.)

3.2 Nuorisotyö Pakilan seurakunnassa

Pakilan seurakunnassa nuorisotyötä tekee nimettynä kolme työntekijää, joista yksi vastaa varhaisnuorisotyöstä, yksi nuorisotyöstä ja yksi on rippikouluista vastaava pappi. Nuorisotyöhön Pakilan seurakunnassa sisältyy muun muassa isos- ja apuohjaajatoiminta, rippikoulu, nuortenillat, kerhotoiminta, kerhonohtajakoulutus, retket, leirit, kirkkoyöt, veisuyöt, nuorten ihmissuhdetaitojen kurssi ja nuorten vaikuttamisryhmä. Yhteistyötä tehdään paljon kaupungin nuorisotyön ja alueen koulujen kanssa. Nuorisotyössä panostetaan aiempaa enemmän vapaaehtoisten koulutukseen, palkkioihin ja nuorten toimimiseen ohjaajina nuoremmille seurakuntalaisille. Varhaisnuorten ja nuorten toimintaan on Pakilassa paljon tuloja, mutta toimintaa rajoittaa työntekijöiden ja tilojen puute. Hyvän Paimenen kirkko on seurakunnan ainoa oma kiinteistö. Nuorisotyössä on tavoitteena tarjota nuorille paikka, jossa he voivat kokoontua ilman suorituspainetta ja pohtia omaa hengellisyyttään. Pienentyneet työntekijäresurssit ja perheiden ja nuorten kasvavat tarpeet ovat tuoneet kasvatuksen ja nuorisotyön tiimiin haasteita. Yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa on lisääntynyt. (Into vuosikertomus, 2021.)

Koronasta johtuvien kokoontumisrajoitusten aikana nuorten toimintaa järjestettiin Pakilan seurakunnassa virtuaalisesti. Instagramissa pidettiin erilaisia kisoja, liveä ja joulukalenteria, Backyardissa pelattiin yhteispelejä, Teamsissä järjestettiin koulutuksia ja murhamysteeripelejä, Discordissa pidettiin nuorteniltoja ja pelattiin yhdessä esimerkiksi Among Usia. Käytössä on ollut myös WhatsApp, Kahoot ja Flinga. (Ida Lemmetyinen, nuorisotyönohjaaja, henkilökohtainen tiedonanto 11.5.2022.)

Rajoitusten poistuessa nuorten toiminta on lähtenyt käyntiin hyvin. Nuoret ovat odottaneet sitä, että pääsevät taas kokoontumaan. Nuorista näkyy se, että he kaipaavat yhdessäoloa. He ovat kyllästyneet etätoimintaan ja kertoneet omasta kouluympäristöstään kokoontumisrajoitusten aikana. Nuortenilloissa käy paljon ihmisiä. Aktiiviset nuoret, joilla on jo aikaisemmin kehittynyt positiivinen suhde seurakuntaan, ovat rajoitusten jälkeen palanneet takaisin toimintaan. Nuorilla on tuntunut olevan positiivinen suhtautuminen elämään myös korona-aikana. Moni kriisi aiheuttaa kuitenkin nuorissa huolta ja huolenaiheina on noussut esille ilmastomuutos, Ukrainan sota, tulevaisuuden opiskelut sekä itsenäistyminen. Pakilassa perheillä ei ole niin paljon taloudellisia huolia, kuin osalla alueista Helsingissä. Tämä tuo kuitenkin sen, että nuoret vertailevat paljon millaisia tavaroita toisilla nuorilla on. Alueena Pakila on turvallinen paikka kasvaa ja siellä on paljon aktiivista harrastustoimintaa nuorille. Korona-aika on vaikuttanut kahtena edellisenä vuonna rippikouluihin. Vuosien 2020 ja 2021 rippikoulun kevään tapaamisia ja vanhempainiltoja jouduttiin pitämään etäyhteydellä. Se ettei nähty toisten kasvoja, ilmeitä ja eleitä vaikutti ryhmäytymiseen. Muutama rippikoulu jouduttiin myös keskeyttämään tartuntojen ja altistumisten takia. (Asko Nuorkivi, rippikoulutyön pastori, henkilökohtainen tiedonanto 4.5.2022.)

3.3 Nuorten tukipalveluja

Helsingin nuorisopalveluiden missiona on vahvistaa nuorten luottamusta itseensä ja tulevaisuuteensa. Nuoruus nähdään itseisarvona ja tavoitteena on vahvistaa nuorten ääntä ja asemaa kaupungissa. Nuorisotyötä ohjaavia periaatteita ovat muun muassa nuorten osallisuus, vertaisuus, oppiminen, toiminnallisuus, yhdenvertaisuus, ihmisoikeuksien toteutuminen ja kestävä kehitys. Toimintaa

tehdään yhdessä alueella toimivien kumppaneiden sekä toimintaan osallistuvien nuorten perheiden kanssa. (Helsingin kaupunki, 2020, s. 8–9.)

Pakilan yläasteen koulupsykologi Siiri Nuoliojan (henkilökohtainen tiedonanto 3.6.2022) mukaan nuorten yhteydenotot koronan vaikutuksista arkeen ovat lisääntyneet vasta viime vuoden aikana. Ensimmäisenä koronavuonna yhteydenotot käsittelivät lähinnä muita aiheita ja koronan haittavaikutuksiin liittyvät teemat ovat lisääntyneet vasta myöhemmin. Pandemian pitkäkestoisia haittoja, jotka ovat esiintyneet keskustelujen teemoina, ovat harrastuksien poisjääminen, kotilojen muutokset kuten etätyöt tai vanhempien työttömyys, taloudelliset haitat ja perinteisistä sukupolvikokemista vaille jääminen. Pakila on alueena sellainen, jossa harrastusten merkitys korostuu ja ihmisillä on rahaa ja mahdollisuuksia harrastaa paljon. Kun harrastuksiin on tullut katko tai niistä on jouduttu luopumaan muusta syystä, niin sillä on suuri vaikutus nuorten hyvinvoinnille. Harrastuksiin on voinut olla vaikea tarttua tauon jälkeen, perheen taloudellinen tilanne on voinut muuttua ja into on voinut lopahtaa harrastusten muututtua rajoitusten takia teoriapainotteiseksi.

Ihmissuhteiden dynamiikkaan liittyvät teemat ovat nousseet keskusteluissa nuorten kanssa aiempaa enemmän esille. Kokoontumisrajoitusten aikana perheissä oli hyvin erilaisia käytäntöjä siinä, millaiset rajat lapsilla on. Kaikki eivät saaneet viettää kavereiden kanssa aikaa. Teemaksi on noussut yksinäisyys ja ulkopuolisuuden tunne. Nuoret ovat kantaneet huolta oman perheen, riskiryhmäläisten ja isovanhempien terveydestä. Perheen kanssa on vietetty aiempaa enemmän aikaa yhdessä ja nuoret ovat pohtineet omaa suhdetta vanhempiinsa sekä vanhempien keskinäistä suhdetta. Nuorilla on ollut huoli omasta tai perheenjäsenen sairastumisesta. Turvallisuuden tunne on ollut teemana keskusteluissa. (Siiri Nuolioja, koulupsykologi, henkilökohtainen tiedonanto 3.6.2022.)

Masennusta ja ahdistusta tulee paljon vastaan käynneillä. Nuoret hakevat nykyään apua matalalla kynnyksellä. Teemana on aiempaa enemmän noussut esiin itsetuhoisuus. Mielenterveysoireiluja ohjataan herkästi eteenpäin Nuorisoasemalle ja nuorisopsykiatrian piiriin. Nämä palvelut ovat kuitenkin ruuhkautuneita ja

kaikki halukkaat eivät pääse hoidon piiriin. Koulupsykologi ja koulukuraattori tarjoavat tukikäyntejä ja tapaamisjaksoja sekä tekevät yhteistyötä perheen kanssa. Koulupsykologin käynnille priorisoidaan uudet tapaamiset ja ensikäynnin saa nopeasti, viimeistään seitsemän päivän kuluttua yhteydenotosta. Ruuhkaa ei ole, mutta kiireisin aika on kuukausi ennen joulua ja arviointikeskustelujen aikana, kun koulunkäynnin haasteet voivat tulla puheeksi perheessä. Oppilashuollon palveluiden aukiolosta, koulujen ollessa kiinni, on viestitty aiempaa aktiivisemmin Wilman kautta. Kokootumisrajoitusten aikana ei luovuttu oppilashuoltoon kuuluvasta yhteisöllisestä työstä tai luokkien ryhmäytyksistä. (Siiri Nuolioja, koulupsykologi, henkilökohtainen tiedonanto 3.6.2022.)

Nuorten palveluohjauksessa on tärkeää palveluiden sisältöjen tuntemisen lisäksi saattaa nuori palvelusta toiseen niin, ettei hän putoa tuen ulkopuolelle. Palveluverkostossa voidaan etsiä yhdessä ratkaisuja myös paikkakunnalla esiintyviin nuorten ongelmiin. (Lybeck & Walldén, 2011, s. 39–40). Kirkon nuorisotyössä tulee lisääntymään yhteistyön tarve julkisen sektorin kanssa (Thompson, 2019, s.166–167). Pakilan seurakunnan strategiassa (2021) tavoitteena on rakentaa vuorovaikutusta alueella, etsiä uusia kumppanuuksia ja pitää jo olemassa olevista verkostoista huolta.

4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tarkoituksena oli selvittää haastatteluilla nuorten kokemuksia korona-ajasta. Pyrimme selvittämään, mitkä asiat ovat erityisesti vaikuttaneet heihin korona-aikana ja millä tavoin. Tarkoituksena oli myös selvittää heidän tulevaisuuden näkymiään. Rajasimme nuoret heihin, jotka ovat siirtyneet perusopetuksesta toiselle asteelle korona-aikana tai ovat juuri tekemässä yhteishakua lukioon tai ammatilliseen koulutukseen. Haastattelimme 15–17-vuotiaita nuoria Pakilan seurakunnan alueelta. Tähän rajaukseen päädyimme, jotta voisimme keskittyä juuri tässä merkittävässä siirtymävaiheessa oleviin nuoriin, jotka ovat haavoittuvassa asemassa ja monesti tarvitsevat tukea ilman poikkeusolojakin. Haastattelimme sekä seurakunnan toiminnassa aktiivisesti mukana olevia nuoria sekä sellaisia alueella asuvia nuoria, jotka eivät osallistu seurakunnan toimintaan. Tavoitteenamme oli nähdä, olisiko nuorten vastauksissa eroavaisuuksia näiden kahden ryhmän välillä.

Tutkimuksen tavoitteena on tukea Pakilan seurakunnan Intotiimin työtä nuorten parissa. Pyrimme tutkimuksella löytämään ja tuottamaan sellaista tietoa, josta on hyötyä seurakunnan nuorisotyössä. Kasvatuksesta ja rippikoulusta vastaavan Intotiimin työntekijämäärä on vähentynyt Pakilan seurakunnassa ja tulee myös jatkossa vähenemään. Intotiimin työskentelyä tulee tulevaisuudessa rajata ja toteutettavan työn tulisi pohjautua tutkittuun tietoon ja selvitykseen siitä, mitä nuoret tarvitsevat. Tämän tutkimuksen tavoitteena on tukea tiimin työskentelytapoja. Intotiimi voi esimerkiksi etsiä oikeanlaisia kumppaneita ja tehdä palveluohjausta nuorten vastausten perusteella.

Tutkimuksen alkuvaiheessa tutkimuskysymyksiä oli kolme, joista kahdessa ensimmäisessä erittelimme poikkeusolojen vaikutusta nuorten arkeen ja hyvinvointiin. Tulosten analysoinnin yhteydessä yhdistimme nämä kaksi kysymystä, sillä aiheet yhdistyivät myös nuorten vastauksissa. Tutkimuskysymyksiksi muodostui:

1. Miten korona-ajan poikkeusolot ovat vaikuttaneet Pakilan seurakunnan alueen nuorten arkeen ja hyvinvointiin?

2. Minkälaisia näkymiä alueen nuorilla on tulevaisuudesta itsensä ja yhteiskunnan osalta?

5 TAUSTA JA YHTEISTYÖKUMPPANI

Opinnäytetyön työelämän yhteistyökumppanina on Pakilan seurakunta, tarkemmin kasvatuksesta ja rippikoulusta vastaava Intotiimi. Työelämäohjaajana toimii tiimin lähiesihenkilö, johtava varhaiskasvatuksen ohjaaja ja diakoni Tanja Berg. Haastateltavat nuoret asuvat seurakunnan alueella Pakilassa, Paloheinässä tai Torpparinmäessä. Intotiimiin kuuluu kahdeksan työntekijää ja opinnäytetyön tekijöistä Moona Seppä on osa tätä tiimiä tehden perhetyötä Pakilan seurakunnassa. Intotiimi on vahvasti läsnä koko tutkimuksen ajan tätä kautta. Muut tiimiläiset ovat lupautuneet kommentoimaan ja antamaan palautetta tutkimuksen edetessä. Aihe on noussut tiimin tarpeesta.

Pakilan seurakuntaan kuuluu 12 450 jäsentä, sen alueella asuvasta 18 721 henkilöstä. Kirkkoon kuulumisprosentti 66,5 on korkein kaikista Helsingin seurakunnista. Kouluikäisten ja nuorten osuus on suurempi 20,4 prosentilla kuin muissa Helsingin seurakunnissa. (Helsingin seurakuntayhtymä, 2022, s. 9, 14.) Pakilan seurakunnan strategiassa (2021) on erikseen kohta kasvulle ja kasvatukselle.

Me edistämme lasten ja nuorten osallisuutta, perheiden hyvinvointia ja sukupolvien välistä vuorovaikutusta. Tarjoamme lapsille ja nuorille turvallisen kokoontumispaikan ja ammattitaitoista tukea kasvuun.

6 TUTKIMUSPROSESSI

6.1 Haastateltavien rekrytointi ja aineistonkeruu

Teimme laadullisen tutkimuksen, sillä pyrimme saamaan yksityiskohtaista tietoa aiheesta. Tutkimuksen kohteena olevasta ikäryhmästä on tehty viime aikoina laaja kouluterveyskysely, jossa kysyttiin muun muassa korona-ajasta ja hyvinvoinnista. Korona-ajan vaikutuksesta nuoriin on tehty myös muita koko maan kattavia määrällisiä kyselytutkimuksia. Meidän ei olisi mielekästä tehdä vastaavaa pienempää kyselyä Pakilan seurakunnan alueella. Myös kansainvälisistä määrällisistä tutkimuksista nuorten hyvinvoinnista korona-aikana on saatu samanlaisia tuloksia kuin Suomessa. Tutkimuksen aineisto kerättiin haastatteluilla Hyvän Paimenen kirkolla vuoden 2022 huhtikuun aikana, jolloin koronatilanne oli selvästi hellittämässä ja rajoituksista oltiin monelta osin luopumassa. Pandemian alkamisesta oli kulunut jo kaksi vuotta.

Tutkimushaastattelu on keskustelu, jossa osallistujilla on erityisroolit, ja jonka tavoite on määritelty etukäteen. Osallistujat ovat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa, mutta haastattelija on aloitteen tehnyt ja keskustelua ainakin jossain määrin ohjaava osapuoli. (Ruusuvuori & Tiitula, 2017, s. 46; Puusa, 2020, s. 103.) Haastattelulla saadaan subjektiivista tietoa tutkittavilta – keskustelussa tulevat esiin heidän kokemuksensa ja tulkintansa (Puusa, 2020, s. 104). Päädyimme tämän vuoksi keräämään tietoa haastatteleamalla, sillä juuri nuorten omat kokemukset korona-ajasta ovat tutkimuksemme kohteena. Haastattelumenetelmäksi valikoitui puolistrukturoitu haastattelu, jossa esitämme etukäteen laadittuja kysymyksiä, sekä myös valmisteltuja jatkokysymyksiä haastateltavien vastauksiin perusteella, tiedon laajentamiseksi. Puolistrukturoidussa haastattelussa tiedon saanti on syvää, kun lomakehaastattelussa se voi jäädä pinnalliseksi (Metsämuuronen, 2001, s. 43). Puolistrukturoidun haastattelun etu valmiisiin vastausvaihtoehtoihin nähden on se, että haastateltavat voivat tuoda tutkittavasta aiheesta esiin jotain sellaista, mitä emme ole osanneet tutkijoina ottaa huomioon (Puusa, 2020, s. 111–112). Haastattelukysymykset ovat liitteenä ja nuoret saivat

tutustua niihin etukäteen ennen haastattelua. Kysyimme lisäksi nuorilta tarkentavia kysymyksiä ja kehotimme heitä kertomaan aiheesta lisää vastausten perusteella.

Kysymyksemme perustuivat teoriatietoon hyvinvoinnista ja sen ulottuvuuksista sekä aiempiin korona-aikana tehtyihin tutkimuksiin. Etäopetus on ollut yksi suurimpia konkreettisia muutoksia nuorten elämässä, joten kysyimme haastateltavilta heidän ajatuksiaan siitä. Välttyäksemme ohjaamasta vastauksia koskemaan vain kouluun liittyviä asioita, kysyimme ensin yleisesti koronan vaikutuksista heidän elämäänsä. Pyrimme johdattelematta selvittämään kaikkia niitä muutoksia, jotka ovat vaikuttaneet nuorten arkeen korona-aikana, ja sitä miten nämä muutokset ovat vaikuttaneet heidän kokemuksiinsa hyvinvoinnista. Aiempien tutkimusten perusteella hyvinvointia ja mielenterveyttä suojaavia tekijöitä ovat esimerkiksi tyytyväisyys omaan elämään, vahvuuden ja voimavarat sekä kyky jakaa huolia (Blackwell ym., 2022; Erkko & Hannukkala, 2018, s. 29–32). Kysymyksillä tavoitteenamme oli selvittää nuorten itsensä esiintuomia hyvinvointia suojaavia tekijöitä ja sitä, onko niihin tullut muutoksia korona-aikana.

Haastattelimme kahdeksaa nuorta, joista kuusi on Pakilan seurakunnan toiminnassa osallisena olevaa nuorta. Tämän lisäksi haastattelimme kahta nuorta, jotka eivät ole osallistuneet seurakunnan toimintaan rippikoulua lukuun ottamatta. Yksi tavoitteistamme oli vertailla näiden kahden ryhmän vastausten eroavaisuuksia. Tällä otannalla, vertailu ei kuitenkaan olisi ollut hyödyllistä. Haastattelujen kesto vaihteli 15 minuutista puoleen tuntiin. Keskimäärin haastattelut kestivät 22 minuuttia. Haimme haastateltavia Pakilan, Paloheinän ja Torpparinmäen Facebook-ryhmästä. Tämän lisäksi yritimme hakea haastateltavia Pakilan seurakunnan nuorten Instagramista. Seurakunnan nuorisotyönohjaaja ja rippikoulupappi kyselivät haastateltavia nuortenillasta, nuorten ihmissuhdekurssilta ja isosten ja apuohjaajien Whatsapp-ryhmistä. Näistä ei löytynyt kuitenkaan yhtään haastateltavaa. Haastateltavat löytyivät lopulta yhden rippikoulun Whatsapp-ryhmästä ja mennessämme itse paikan päälle nuorteniltaan. Nuorille oli alusta asti luvattu palkkioksi haastattelusta leffalippu. Tämä ei kuitenkaan tuntunut erityisesti motivoivan nuoria osallistumaan tutkimukseen.

6.2 Aineiston analyysi

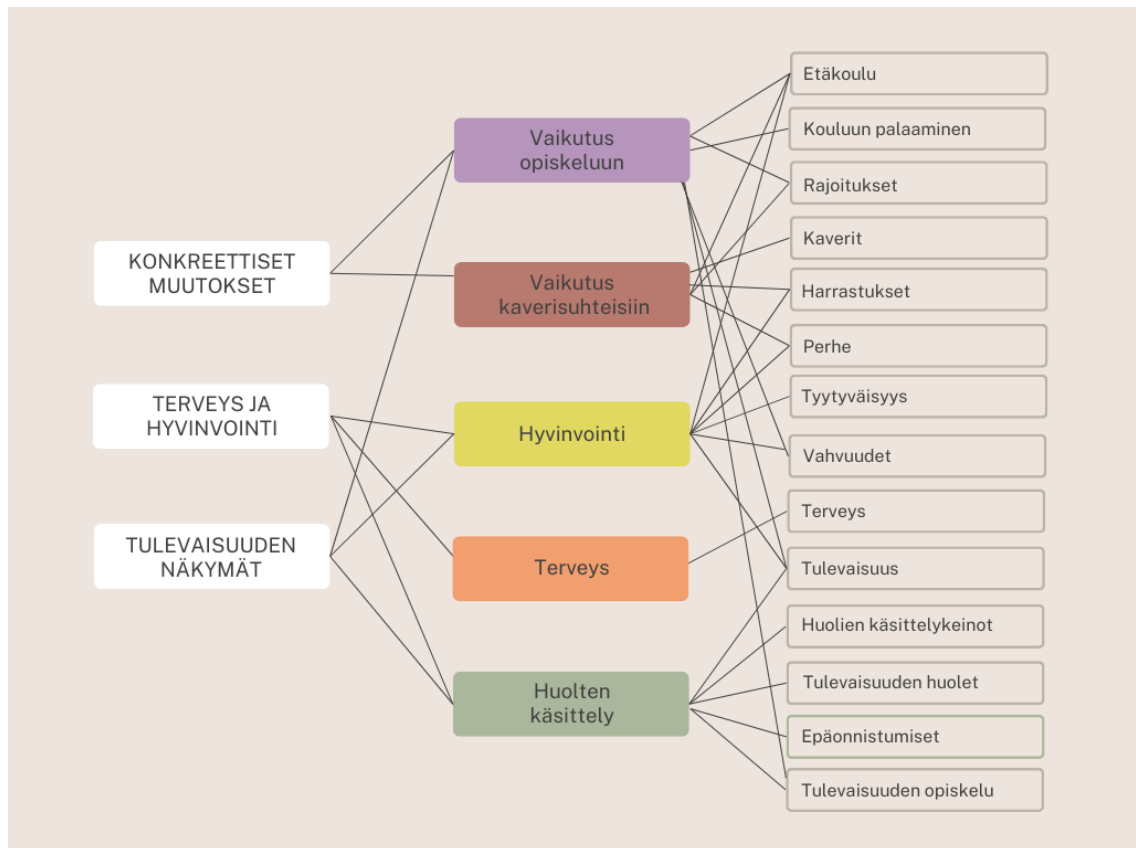
Tallensimme ja litteroimme haastattelut, jonka jälkeen teimme sisällönanalyysia. Sisällönanalyysissa valitaan kiinnostava rajattu ilmiö, joka on linjassa tutkimusongelman kanssa. Aineiston litteroinnin jälkeen se luokitellaan, teemoitellaan tai tyypitellään. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 104–105.)

Koodaamisessa on kyse aineiston luokittelusta ennen varsinaista analyysia. Siinä kokonaisuus jaetaan pienempiin osiin eri ominaisuuksien mukaan. Tästä syntyy erilaisia luokkia ja alaluokkia. Koodaamisessa on tärkeää, että sitä ohjaa tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset. Koodaamisessa voi käyttää esimerkiksi erilaisia tietokoneohjelmia tai leikkaa ja liimaa tekniikka. (Tietoarkisto i.a.) Tässä tutkimuksessa koodasimme aineiston tulostamalla litteroidut haastattelut paperille ja luokittelemalla ne palasina erilaisten aiheiden mukaan, jotka esiintyivät usein aineistossa. Leikkasimme yksittäisen haastattelukysymyksen ja vastauksen tai pidemmän keskustelun pätkän, jos se koski samaa aihetta, ja annoimme sille jonkin sitä kuvaavan luokituksen. Kun kävimme läpi koko tulostetun litteroidun aineiston, luokittelimme palasia jo olemassa olevien otsikoiden alle. Jos kuvaavaa otsikkoa ei löytynyt, kirjoitimme uuden. Käytännössä tämä tapahtui ison pyöreän pöydän ääressä, jossa kokosimme muistilapuille kirjoitettujen luokkien alle koko paloittelun aineiston. Näitä luokkia syntyi lopulta 14.

Teemoittelussa aineisto pilkotaan aihepiirien mukaan ja etsitään näitä teemoja kuvaavia näkemyksiä (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 107). Teemoittelussa tuodaan esille usein esiintyviä asiakokonaisuuksia, jotka ovat olennaisia tutkimusongelman näkökulmasta (Tietoarkisto i.a). Aineiston luokittelun jälkeen värikoodasimme aineistosta niitä kohtia, jotka vastasivat tutkimuskysymyksiimme. Tämän pohjalta valitsimme parhaiten vastaavat ja useiten esiintyvät teemat. Löysimme viisi teemaa, joiden mukaan värikoodasimme aiemmin luokitellut vastaukset yli-viivaustusseilla. Nämä teemat olivat vaikutus opiskeluun, vaikutus kaverisuhteisiin, hyvinvointi, terveys sekä huolien käsittely. Osa vastauksista sopi sisällöltään useamman teeman alle, joten ne koodattiin kahdella värillä. Yksittäiset vastauksien sisällöt sopivat myös useamman teeman alle, joten ne huomioitiin useampaan kertaan. Viiden teeman alle jaotellusta aineistosta muodostimme vielä

kolme pääteemaa, jotka toistuivat aineistossa sekä vastasivat tutkimuskysymyksiimme. Nämä pääteemat olivat korona-ajan konkreettiset muutokset nuorten elämään, terveys ja hyvinvointi, sekä nuorten tulevaisuuden näkymät. Nämä pääteemat tulivat esiin jokaisessa haastattelussa jollain tavalla. Aineiston analyysin prosessia kuvaa Kuvio 1.

Kuvio 1. Aineiston analyysin eteneminen

Pääteemojen alle kootuista vastauksista etsimme yhteneviä ja samansuuntaisia vastauksia. Tutkimuskysymyksiimme vastaavia ja eri haastatteluissa esiin tulleita yhteneviä vastauksia löytyi monia jokaisen pääteeman alle. Yhdistelemällä aineistoa ja teoriaa saattaa syntyä myös uutta. Analyysin jälkeen tutkimuksesta tulee tehdä vielä johtopäätöksiä. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 107, 117.) Aineiston analyysin jälkeen johtopäätökset voidaan irrottaa yksittäisistä haastateltavista ja tuoda ne yleiselle tasolle (Metsämuuronen, 2001, s. 51). Analysoimme haastatteluja ainoastaan sen perusteella, mitä haastateltavat itse kertoivat meille äänneen. Emme tehneet tulkintoja haastateltavien äänenpainon, ilmeiden ja eleiden vaikutuksista vastauksien sisältöön.

7 TULOKSET

7.1 Koronasta aiheutuneet konkreettiset muutokset

Kysyimme nuorilta, miten poikkeusolot ovat vaikuttaneet konkreettisesti heidän koulunkäyntiinsä, harrastuksiin sekä ihmissuhteisiin. Etäkoululla oli korona-aikana hyvin suuri vaikutus nuorten elämään heidän kertomansa mukaan. Se vaikutti opiskeluun, kaverisuhteisiin ja mielenterveyteen. Etäkoulu saattoi osalla helpottaa opiskelua, koska kokeissa pystyi käyttämään kirjoja ja tunneilla ottamaan rennosti, kun opettaja vain puhui. Muutamasta tuntui, että tällöin ei kuitenkaan oppinut hyvin. Osa haastateltavista nautti etäkoulusta ja sillä oli positiivinen vaikutus opiskeluun. Osa piti itsenäisestä työskentelystä, mutta osalla motivaatio ei riittänyt koulutehtävien tekemiseen ilman opettajaa. Kouluasteelta toiselle siirryttäessä uusiin luokkalaisiin ei päässyt tutustumaan kunnolla rajoitusten takia.

Korona vaikutti nuorten harrastuksiin. Moni nuori lopetti harrastuksen niiden siirryttyä etäyhteyteen sekä kisojen ja pelien loputtua. Etäharrastuksia pidettiin hankalina, toimimattomina ja mielenkiinto harrastukseen loppui. Osa myös pelkäsi saavansa koronan harrastuksesta, jossa ollaan lähikontaktissa tai kosketaan samoihin välineisiin toisten kanssa. Tilalle tuli korona-aikana luontoharrastuksia, pyöräilyä ja lenkkeilyä. Rajoitukset hidastivat nuorten arkea, kun ei ollut niin tiukkaa aikataulua jokaiselle päivälle. Aikaa jäi muun muassa lukemiseen ja piirtämiseen. Rajoitusten päätyttyä moni haastateltavista nuorista ei enää palannut vanhaan harrastukseen takaisin. Seurakunnan toimintaan palattiin kuitenkin myös rajoitusten päätyttyä.

Kaverisuhteisiin korona vaikutti niin, että nuoret näkivät paljon ulkona ja etäyhteyksillä viestein, puheluin ja pelien välityksellä. Kavereita nähtiin vähemmän, koska monet paikat olivat suljettuina. Tämä heikensi joidenkin haastateltavien kaverisuhteita. Osalle oli toivottua, että pystyi pitämään etäisyyttä ihmissuhteisiin koululla. Koronan avulla pystyi vaihtamaan kaveriporukkaa ja saamaan uusia ystäviä internetin välityksellä. Ystävät, joita näki vain harrastuksissa tai rinnakkais-

luokilla, jäivät etäisiksi, koska yhteistä tekemistä ei ollut pitkään aikaa. Etäkoulussa jäi puuttumaan välitunnit ja ystävien kanssa kuiskuttelu tunneilla, vaikka koulun aikana saatettiin lähettää viestejä tai soittaa. Samassa ympäristössä toimiessa oli helpompi ymmärtää toista kuin videopuhelun välityksellä.

Nuorten yksinään vietetty aika on lisääntynyt korona-aikana. Suurimmaksi osaksi haastateltavat eivät kuitenkaan kokeneet itseään yksinäiseksi. He olivat yhteydessä kavereihin etäyhteyksillä. Monet myös kertoivat nauttivansa omasta rauhasta. Perheen kanssa vietetty aika on kasvanut, jolloin ei ole tuntunut yksinäiseltä. Korona ei ollut nuorten mielestä vaikuttanut paljon sukulaissuhteisiin. Monen haastateltavan sukulaiset asuvat kaukana ja heillä ei ollut suurta eroa siinä, kuinka harvoin he näkivät sukulaisia. Ne nuoret, jotka näkivät sukulaisia usein, olivat aluksi varovaisia tapaamisten järjestämisessä, mutta rokotukset saatuaan näkivät heitä taas normaalisti. Yksi nuorista arvioi poikkeusaikana harventuneiden käyntien sukulaisten luona vaikuttaneen enemmän hänen vanhempiansa.

Kouluun palaaminen tuntui suurimmalle osalle helpottavalta, mutta muutamalle se oli vaikeaa. Monesta oli kiva nähdä taas kavereita. Päivät tuntuivat aluksi kuitenkin raskailta ja pitkiltä, koska oli tottunut heräämään myöhään, opiskelemaan rennosti makoillen ja vain kuuntelemalla opettajaa tai opetusvideota. Maskien käyttö ja hybridiversiot opiskelussa tuntuivat vaikeilta.

7.2 Terveys ja hyvinvointi

Pyrimme haastatteluissa selvittämään, miten korona-aika on vaikuttanut alueen nuorten terveyteen ja hyvinvointiin. Hyvinvointia suojaavia tekijöitä tiedustelimme suorilla kysymyksillä heidän voimavaroistaan, vahvuuksistaan sekä siitä, mitkä asiat tuovat iloa tai merkitystä heidän elämäänsä. Osa vastaajista toi esiin myös näitä asioita, ja esimerkiksi omia keinojaan huolten käsittelyyn oma-aloitteisesti muihin kysymyksiin vastatessaan. Voimavarakseen tai heille iloa tuovaksi asiaksi kaikki vastaajat mainitsivat ystävät tai kaverit. Muita yleisimpiä voimavaroiksi nähtyjä asioita nuorilla olivat perhe, suku, lemmikit ja harrastukset, erityisesti liikunta. Voimaa arkeen osa nuorista koki saavansa myös rutiineista ja siitä, että

koulussa menee hyvin. Useampi nuori mainitsi iloa tuottavaksi asiaksi erilaiset onnistumiset harrastuksissa tai koulussa. Nuoret eivät kuitenkaan tuoneet ilmi, että korona-aikana tauolle jääneet tai kokonaan päättyneet harrastukset olisivat vaikuttaneet heidän jaksamiseensa tai hyvinvointiinsa. Vahvuuksikseen nuoret luettelivat paljon opiskeluun liittyviä ominaisuuksia. Näitä olivat esimerkiksi ahkeruus, huolellisuus, kyky itsenäiseen työskentelyyn, pitkäjänteisyys, kiinnostus uusia asioita kohtaan sekä menestys jossain tietyissä kouluaineissa. Vahvuuksia nuorilla olivat myös sosiaaliset taidot, kuten myötätunto, toisen tukeminen, huumorintaju ja rohkeus puhua uusille ihmisille. Lähes kaikki vastaajat mainitsivat sekä sosiaalisia että opiskeluun liittyviä taitoja vahvuuksikseen. Kysyimme nuorilta myös, mikä tuo merkitystä heidän elämäänsä, johon he vastasivat melko pitkälti samanlaisia tekijöitä kuin mitä toivat esiin voimavaroissa ja iloa tuovissa asioissa. Nuoret eivät osanneet sanoa, onko korona-aika vaikuttanut siihen, mitä he pitävät merkityksellisenä tai mihin ovat tyytyväisiä elämässään. Haastattelemamme nuoret kertoivat olevansa kaiken kaikkiaan tyytyväisiä omaan elämäntilanteeseensa ja erityisesti vastauksissa esiintyi ilo lähiopetukseen palaamisesta.

Suurin osa vastanneista arvioi, että korona-aika oli vaikuttanut heidän terveyteensä joko hyvin vähän tai ei lainkaan. Nuoret toivat esiin liikunnan vähentymistä, mutta eivät arvioineet sen varsinaisesti vaikuttaneen heidän fyysiseen terveyteensä. Kukaan vastanneista ei tuonut esiin, että olisi sairastanut koronaa. Etäkoulusta seuranneita terveysvaikutuksia joillain nuorilla oli vuorokausirytmien kääntyminen, ja siitä seurannut unen puute sekä väsymys päivisin. Yksi vastanneista kertoi unohtaneensa välillä syödä etäkoulupäivien aikana. Osa nuorista kertoi olleensa vähemmän stressaantunut koulun vuoksi korona-aikana. Jotkut nuoret näkivät lisääntyneiden koulupaineiden johtuvan iän myötä lisääntyvistä opiskelun vaatimuksista eikä niinkään koronasta tai etäopetuksesta.

Kolme vastanneista kertoi kärsineensä mielenterveysongelmista korona-aikana. Yhdellä heistä oli näkemys, että kaikkien mielenterveys on heikentynyt korona-aikana, erityisesti heillä, joilla oli ongelmia jo ennen koronaa. Kaikki kolme kertoivat kokeneensa ahdistuneisuutta ja masennusta, yhdellä näitä oli ilmennyt jo ennen korona-aikaa. Yksi näistä kolmesta kuvasi saaneensa opiskelusta aiheutu-

neen burnoutin etäkoulusta lähiopetuksen paluun jälkeen. Kaikki kertoivat ongelmien ilmenneen tai pahentuneen korona-aikana, pandemian itsensä sekä siitä seuranneiden rajoitusten vaikutuksesta. Sosiaalinen eristyneisyys oli suurin syy, jonka nuoret vastasivat vaikuttaneen ongelmien syntyyn. Kaikki kolme kertoivat saaneensa apua ja tukea ongelmiinsa koulupsykologilta. Psykologin vastaanotolle pääsyä oli pidetty melko helppona ja kaikilla kolmella tapaamiset jatkuivat edelleen jossain määrin säännöllisesti. Yksi nuorista kertoi kuitenkin, ettei pitänyt poikkeusaikana ollutta etäterapiaa kovin tehokkaana.

Kartoitimme myös nuorten keinoja käsitellä huolia ja ahdistavia asioita. Yhtä lukuun ottamatta kaikki vastaajat kertoivat puhuvansa huolistaan joko läheiselle ystävälle tai perheenjäsenelle. Huolista puhumista pidettiin helpottavana ja nuoret myös kertoivat vastavuoroisesti kuuntelevansa tovereidensa huolia. Aiemmin mainittujen kolmen koulupsykologilla käyneen vastaajan lisäksi myös neljäs nuori kertoi tavanneensa koulupsykologia, mutta tämä oli ennen koronaa, eikä hänen mukaansa ollut enää ajankohtainen asia. Hän kuitenkin sanoi, että voisi tarvittaessa hakeutua uudelleenkin psykologille ja suosittlevansa sitä myös muille nuorille. Psykologilla käyneistä nuorista yksi kertoi, ettei puhu ongelmistaan muualla kuin näillä käynneillä. Muut taas kertoivat voivansa puhua mieltä painavista asioista myös muille kuin ammattilaiselle. Huolia käsiteltiin myös harrastusten kautta, purkamalla negatiivisia tunteita esimerkiksi liikunnalla, musiikkia kuuntelemalla tai kirjoittamalla laulun sanoja. Vastanneet nuoret eivät tuoneet esiin, että heidän hyvinvointiinsa olisi vaikuttanut korona-aikana harrastusten puuttuminen huolien käsittelyn keinona. Suurin osa tutkittavista ei ollut kokenut oloaan yksinäiseksi korona-aikana. He kertoivat voineensa pitää yhteyttä kavereihin rajoituksista huolimatta ja toisille perheen kanssa vietetyn ajan lisääntyminen oli ehkäisyksi yksinäisyyttä. Moni myös kertoi viihtyvänsä hyvin yksin ja jopa nauttineensa omasta rauhasta sekä siitä, ettei päivittäin tarvinnut tavata kodin ulkopuolisia ihmisiä. Yksi nuori kuitenkin kuvasi oloaan tiukimpien rajoitusten aikana hyvin yksinäiseksi.

7.3 Tulevaisuuden näkymät

Pyrimme selvittämään nuorten tulevaisuuden odotuksia, tavoitteita ja huolia lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Nuorten vastauksissa ei ilmennyt erityisemmin, että korona-aika olisi vaikuttanut tulevaisuuden näkymiin tai kykyyn suunnitella tulevaisuutta. Nuoret luottivat siihen, että asiat järjestyvät ja korona-aika on ohimenevää. Tulevaisuudesta kertoessa nuorilla toistui teemoina opiskelu, koulusta valmistuminen, hyvä ammatti, oma asunto, perhe ja lemmikit. Usean nuoren tavoitteena ja odotuksena oli hyvä ja onnellinen elämä sekä elämässä onnistuminen. Tähän kuului nuorilta kysyttäessä edellä mainitut, sekä stressaamisen vähentäminen. Myös seurakunta oli osana muutaman nuoren tulevaisuuden suunnitelmassa. Eräs nuori toivoi, että olisi myös jatkossa isosena ja myöhemmin apuohjaajana. Toisen tavoitteena oli tehdä merkityksellistä työtä tulevaisuudessa kenties nuorisotyön parissa.

Kysyttäessä mistä nuoret ovat huolissaan tulevaisuudessa, yleisin vastaus oli ilmastonmuutos. Huolissaan nuoret olivat myös Ukrainan sodasta, nuorten hyvinvoinnista sekä siitä, miten ilmastonmuutoksen käsittely on jäänyt vähemmälle muiden kriisien alla. Nuoret ovat pystyneet seuraamaan sodassa olevia sosiaalisesta mediasta ja tämä on tuonut konkreettiseksi sen, että kuka vain voisi olla samassa tilanteessa. Omassa tulevaisuudessaan nuorilla oli huoli opiskelumenestyksestä sekä opiskelupaikan ja mieleisen ammatin saamisesta.

8 EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Tutkittavien oikeuksiin kuuluu tietää tutkimuksen tavoitteet, oikeus kieltäytyä tai keskeyttää mukanaolonsa, anonymiteetti ja luottamus siihen, ettei tietoja luovuteta ulkopuolisille (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 155–156). Nuorille kerrottiin ennen haastatteluja edellä mainitut asiat. Tiedotimme heitä myös vastausten tallentamisesta ja puhtaaksi kirjoittamisesta sekä siitä, että kaikki tiedot poistetaan tutkimuksen päätteeksi. Varmistimme, että tiedot poistuvat myös pilvipalvelusta. Huolehdimme, ettei vastauksista tule tunnistamaan yksittäistä nuorta. Pyysimme jokaiselta tutkimukseen osallistuvalla suostumuksen haastatteluun kirjallisena. Koska osallistujat olivat yli 15-vuotiaita, voivat he itse päättää osallistumisestaan tutkimukseen. Vanhemman suostumuksen vaatiminen olisi saattanut jopa vaikeuttaa haastateltavien löytämistä, sillä kaikki nuoret eivät välttämättä olisi halunneet vanhempiansa tietävän tutkimukseen osallistumisesta tai keskustella siitä heidän kanssaan. Nuoret saivat tutustua haastattelukysymyksiin ennen haastattelua. Haastattelukysymysten antaminen etukäteen on perusteltua, jotta tietoa saataisiin mahdollisimman paljon (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 85).

Kasvokkain tapahtuva haastattelu on erityinen vuorovaikutustilanne, jossa vastaaja ja haastattelija eivät välttämättä tunne toisiaan entuudestaan, eivätkä sen jälkeenkään tule toisiaan kohtaamaan. Tämän vuoksi vuorovaikutuksen luonnetta haastattelutilanteessa voi olla vaikea ennakoida tai pyrkiä kontrolloimaan. Nuoren kanssa keskustelussa voi nousta esiin asioita, jotka edellyttävät toimenpiteitä. (Pekkarinen, 2018, s. 85–86.) Meitä velvoittaa lastensuojelulaki, joka määrittää velvollisuuden salassapitosäännösten estämättä ilmoittamaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, mikäli saamme tietää alaikäisen hoidon tai huolenpidon tarpeeseen, kehitystä vaarantavien olosuhteiden tai oman käyttäytymisen edellyttävän mahdollista lastensuojelun tarpeen arviointia (417/2007 25. §). Meitä koskee myös ilmoitusvelvollisuus poliisille, mikäli saamme tiedon perusteella on syytä epäillä lapsen henkeen tai terveyteen kohdistuva rikos tai seksuaalirikos (Lastensuojelulaki 417/2007 25. §). Näistä ilmoi-

tusvelvollisuuksista kerroimme myös haastateltaville nuorille. Huolta herättävässä tai ristiriitaisessa tilanteessa olisimme tarvittaessa olleet yhteydessä työelämäohjaajaamme ja Diakonia-ammattikorkeakoulun ohjaaviin opettajiin.

Koska keskusteluissa käsitellään henkilökohtaisia asioita, voi haastateltavilla ilmetä voimakkaitakin tunteita, kuten surua, vihaa tai ahdistusta. (Pekkarinen 2018, s. 86). Tutkijan tarjottava turvallinen ympäristö näiden tunteiden ilmaisuun, sekä tarvittaessa ohjattava nuorta avun piiriin, esille nousseiden asioiden käsittelemiseksi. Jos haastattelussa olisi tullut ilmi asioita, jotka kaipaavat sielunhoidollista keskustelua, varauduimme myös itse siihen, että olisimme tarjonneet nuorelle keskusteluaikaa hänen niin toivoessa.

Nuoren sielunhoidollisessa keskustelussa on tärkeää, ettei aikuinen tuomitse, kauhistele tai moralisoi. Siinä ei myöskään lohduteta kevyesti, vähätellä tai selitetä ongelmaa pois. Vaarana sielunhoitajalla on luvata nuorelle liikaa. Avoimet kysymykset, kiireettömyys ja nuoren omassa tahdissa eteneminen ovat oleellinen osa keskustelua. Sielunhoitotilanteessa on tärkeää pitää yllä toivoa. (Gothóni, 2014, s. 94.) Pyrimme haastatteluissa kuitenkin siihen, ettei niistä synny sielunhoitotilanteita ja ohjasimme keskustelua mahdollisimman vähän. Pysyimme haastattelukysymyksissä ja tarkentavissa kysymyksissä, vaikka nuoret kertoivat vaikeistakin asioista. Pyysimme heitä kertomaan lisää aiheesta neutraalisti, mutta empaattisesti. Kysyimme kuitenkin haastattelun aikana, saako nuori tukea mielenterveyden haasteisiin.

Tutkimusprosessin aikana pyrimme siihen, etteivät omat ennakkokäsityksemme vaikuttaisi millään lailla tuloksiin. Vaikka perehdyimme aiempiin tutkimuksiin, emme antaneet niistä saamamme tiedon ohjata haastattelutilanteita. Haastatteluissa kysyimme ennalta määrättyjä kysymyksiä, emmekä johdatelleet nuoria mihinkään toivottuihin tai oletettuihin vastauksiin. Esitimme haastateltaville myös jatkokysymyksiä heidän vastaustensa perusteella. Tämän vuoksi kaikilta tutkittavilta ei välttämättä kysytty kaikkia samoja asioita, tai niistä ei kysytty samalla tavalla. Haastattelujen aikana pyrimme pysymään haastattelijan roolissa, emmekä kommentoineet tai arvottaneet tutkittavien vastauksia. Tämä onnistui hyvin, sillä

olimme yhdessä pohtineet aihetta etukäteen ja tiedostimme sen haastattelutilanteissa. Pyrimme koko tutkimusprosessin ajan tiedostamaan kaikki tekemämme valinnat ja perustelemaan niitä.

Pohdimme, voisiko kirkko haastattelupaikkana jollain tavalla vaikuttaa nuorten kykyyn vastata tai vastausten sisältöön. Haastatteluissa käsiteltiin kuitenkin niin henkilökohtaisia asioita, ettei niitä voitu tehdä esimerkiksi julkisilla paikoilla. Suurimmalle osalle vastanneista kirkko oli myös entuudestaan hyvin tuttu paikka, joten käytännön järjestelyjen helpottamiseksi päätimme pitää haastattelut Hyvän Paimenen kirkolla. Haastattelujen tekeminen kirkon työntekijänä saattoi vaikuttaa joidenkin nuorten vastauksiin. Työntekijän rooli saattoi herättää luottamusta, mutta seurakunnan etätoiminnasta ei välttämättä uskallettu antaa kriittisiä vastauksia.

Tutkimuksen otanta oli kahdeksan nuorta Pakilan seurakunnan alueelta. Jo otannan koko vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen siten, että sen tulokset ovat korkeintaan suuntaa-antavia. Pohdimme myös, oliko tietty samankaltaisuus vastauksissa seurausta siitä, että haastattelukutsuun vastasi joillain tavoin samankaltaisia nuoria. Haastattelemiamme nuoria yhdisti ainakin se, että he halusivat kertoa omista kokemuksistaan korona-ajasta. Sellaisten nuorten mukaan saaminen, joilla ei ole halua tai kykyä kertoa omista tunteistaan, olisikin ollut mahdollista tässä tutkimuksessa. Kuitenkin juuri sellaisten nuorten ääni, joiden hyvinvointi on ollut heikkoa ja kommunikointikyvyt rajallisia, olisi tärkeää saada kuuluviin. Haastateltavista yksi oli poika ja loput tyttöjä. Emme nähneet tätä sukupuolijakoa kuitenkaan tutkimuksen kannalta kovin merkittäväksi tai sen luotettavuutta heikentäväksi tekijäksi.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tutkimuksen tavoitteena oli tukea Intotiimin työtä ja tuottaa sille hyödyllistä tietoa alueen nuorista. Tämä tavoite on toteutunut melko hyvin, vaikka saamamme tieto ei suoraan vastaakaan siihen, miten nuorisotyötä tulisi seurakunnassa kehittää. Kuitenkin nuorten vastausten perusteella voidaan nähdä esimerkiksi, että he suhtautuvat positiivisesti ulkopuolisen tahon järjestämään keskusteluapuun. Koska Pakilan seurakunnan nuorisotyöntekijät tarjoavat jo sitä, olisi tärkeää tuoda se ilmi alueen nuorille. Myös seurakuntayhtymässä tehtävää matalan kynnyksen mielenterveystyötä, esimerkiksi juuri nuorille (13–20-vuotiaille) suunnattua Walk in TALK -palvelua voisi mainostaa nuorille aiempaa aktiivisemmin. Yksi havainto tutkituista seurakunnan toiminnassa mukana olevista nuorista oli se, että moni on palannut mukaan toimintaan rajoitusten hellitettyä. Tämä on mielestämme osoitus siitä, että monia asioita seurakunnan nuorisotyössä tehdään oikein jo tällä hetkellä.

Keräämämme aineisto ja sieltä löytämämme tulokset vastasivat tutkimuskysymyksiimme melko suoraan ja kattavasti. Nuoret osasivat haastatteluissa tuoda esiin hyvin yksityiskohtaisestikin sitä, miten korona-aika oli heihin vaikuttanut. Osa kertoi lähtökohtaisesti konkreettisempia, arjen toimintoihin liittyneitä muutoksia, kun taas toiset puhuivat enemmän poikkeusolojen vaikutuksesta heidän hyvinvointiinsa. Haastateltujen nuorten tulevaisuuden tavoitteena oli opiskelumenestys, koulusta valmistuminen, mieleinen ja motivoiva työ, oma asunto, oma perhe sekä lemmikkien omistaminen. Haastateltavien nuorten tulevaisuuden toiveet ovat samansuuntaisia kuin Crockettin ja Binghamin (2000) esittämät siirtymät, jotka vaikuttavat nuorten tulevaisuuden näkymiin. Nurmen mukaan (2014, s. 151) nuorten tulevaisuuden odotuksiin vaikuttavat yhteiskunnan normit. Korona-aika ei ollut muuttanut merkittävästi haastateltujen nuorten tulevaisuuden näkymiä. Tutkimuksen ajankohdalla oli varmasti jonkinlainen merkitys nuorten vastauksiin ja siten saamiimme tuloksiin. Keväällä 2022 korona-tilanne oli selvästi hellittämässä ainakin Suomessa ja rajoituksista oltiin monelta osin luopumassa. Pandemian alkamisesta, jolloin suuria muutoksia yhteiskunnan toimintoihin tapahtui hyvin nopeasti, oli kulunut jo kaksi vuotta. Uskomme, että olisimme

voineet saada jossain määrin erilaisia tuloksia etenkin nuorten tulevaisuuden näkymistä, mikäli olisimme tehneet saman tutkimuksen esimerkiksi vuotta aiemmin. Tuolloin pandemian loppumisesta ei ollut vielä selkeitä merkkejä ja yhteiskunnassa vallitsi suuri epävarmuus. Esimerkiksi OECD:n kansainvälisessä tutkimuksessa (2021) ilmentyi synkemmän työmarkkinatilanteen negatiivinen vaikutus nuorten mielenterveyden tilaan ja tulevaisuuden näkymiin.

Vaikka otantamme tässä tutkimuksessa on rajallinen eikä anna kuvaa kaikista alueen nuorista, olivat tämän tutkimuksen tulokset monin osin hyvin samansuuntaisia kuin aiemmissa korona-aikana tehdyissä laajemmissa tutkimuksissa. Yhteneväisyyksiä löytyi niin Pelastakaa Lapset ry:n kyselytutkimuksen, kouluterveyskyselyn kuin kansainvälistenkin tutkimusten välillä. Merkittävimpiä yhtäläisyyksiä olivat mielenterveyteen ja hyvinvointiin liittyvät tulokset. Niin kouluterveyskyselyssä (Määttä, 2021) kuin tässäkin tutkimuksessa noin kolmannes vastanneista työistä kertoi masennuksen ja ahdistuksen oireista. Tämä osoittaa, että valtakunnallisesti ilmeneviä mielenterveyden ongelmia ja niiden lisääntymistä korona-aikana on tapahtunut myös Pakilan seurakunnan alueella. Alueen nuoret vertaustuivat vastauksissaan yksin Pelastakaa Lapset ry:n valtakunnallisen tutkimuksen kanssa siinä, keneltä nuoret saavat tukea tai apua ongelmiinsa, tulevaisuuden huolenaiheissaan, kavereiden kanssa vietetyn ajan vähenemisessä sekä siinä, että osa ei kokenut hyvinvointinsa heikentyneen lainkaan korona-aikana. Samansuuntaisia olivat myös tulokset kavereiden kanssa vietetyn ajan vähenemisestä ja samaan aikaan perheen kanssa vietetyn lisääntymisestä. (Pelastakaa Lapset, 2020.) Kouluterveyskyselyn tulos koulu-uupumuksen lisääntymisestä erityisesti Helsingissä (Määttä, 2021) ei toistunut tässä tutkimuksessa. Vastaajamme kertoivat etäkoulun vaikuttaneen motivaatioon eri tavoin, mutta vain yksi heistä mainitsi uupumuksen.

Kokoontumisrajoitukset, etäkoulu ja harrastusten keskeytyminen vaikuttivat merkittävästi nuorten ystävyys-suhteisiin. Kavereita näki harvemmin ja osa kaverisuhteista katkesi tai yhteydenpito jäi vähäiseksi. Sukulaissuhteissa nuorten mukaan ei ollut suurta muutosta. Yksi nuori epäili, että hänen vanhemmilleen sukulaisten vähäinen näkeminen korona-aikana oli rankempaa kuin hänelle itselleen. Nurmen (2014, s. 148) mukaan nuoruuden kehitystehtävänä on itsenäistyminen ja

kaverisuhteiden vahvistuminen. Ikätovereiden suuri merkitys nuoruudessa voi selittää sitä, miksi haastateltavat kertoivat kaverisuhteiden heikentyneen korona-aikana, mutta sukulaissuhteissa ei nähty tapahtuneen suurta muutosta.

Perheen kanssa vietetty aika oli lisääntynyt haastattelemillamme nuorilla korona-aikana, mikä kehityspsykologian teorioiden mukaan on nuoruuden kehitystehtäviin nähden päinvastaista tavanomaiseen kehitykseen nähden (Duodecim, 2010, s. 4, 15; Nurmi ym., 2014, s. 148). Ei kuitenkaan voida sanoa, että lisääntynyt perheen kanssa vietetty aika vaarantaisi nuoren kehitystä tai vaikuttaisi hänen kykyynsä itsenäistyä. Nuoret ovat nykyään yhä enemmän yhteydessä toisiinsa sähköisesti, sosiaalisessa mediassa tai pelien välityksellä. Ystävyys- ja toverisuhteiden ylläpito etäyhteyksin ei siis ole ollut uusi pandemian aiheuttama ilmiö ainakaan suurelle osalle nuorista. Kasvotusten tapahtuvan vuorovaikutuksen vaikeutuminen ja vähentyminen on kuitenkin varmasti vaikuttanut nuoriin yksilöinä monin eri tavoin. Etäkoulua ja harrastusten siirtymistä etätoimintaa yksi nuorista kuvasi niin, että siitä puuttui vuorovaikutus ja läsnäolo. Toinen nuori kertoi siitä, miten etäopiskelusta puuttui tunnilla vieruskaverin kanssa kuiskuttelu. Porkan (2021, s. 150) mukaan yhteisöllisyyttä syntyykin pedagogisen ohjelman ulkopuolella.

Rajasimme tästä opinnäytetyöstä pois sosioekonomisen taustan vaikutuksen nuorten hyvinvointiin korona-aikana. Nuorten vastauksissa tulevaisuuden huoli nousi Ukrainan sota ja ilmastonmuutos. Jätimme näiden teemojen tarkastelun kuitenkin tämän tutkimuksen ulkopuolelle. Näitä olisi kuitenkin kiinnostavaa tutkia jatkossa. Saimme opinnäytetyössämme samansuuntaisia tuloksia nuorten hyvinvoinnista, kuin laajemmissa valtakunnallisissa ja kansainvälisissä tutkimuksissa. Nuorten kokeman yksinäisyyden osalta tuloksemme poikkesivat kuitenkin muista tutkimuksista ja vain yksi haastatelluista nuorista koki itsensä aiempaa yksinäisemmäksi. Mielenkiintoista olisikin tarkastella seurakunnan yhteisöllisen toiminnan vaikutusta nuorten kokemaan yksinäisyyteen sekä seurakunnan verkossa järjestettävän toiminnan vaikutusta nuorisotyön yhteisöllisyyteen.

Opinnäytetyöprosessi ja tutkimuksen tekeminen itsessään ovat kehittäneet taitojamme ja valmiuksiamme erityisesti sosionomin kompetensseissa mainitun tutkimuksellisen kehittämis- ja innovaatio-osaamisen alueella (SOAMK, i.a.) Opinnäytetyötä tehdessä olemme kehittyneet hyvinvointia edistävän tiedon tuottamisessa ja arvioinnissa. Olemme myös perehtyneet näihin liittyviin eettisiin periaatteisiin ja oppineet toimimaan niiden mukaisesti tämän tutkimuksen myötä. Lisäksi kykymme oman ammatillisuutemme kriittiseen reflektointiin on tämän tutkimusprosessin aikana kehittynyt, kun omaa työtä on ollut tarpeen arvioida tutkimuksen suunnittelun, toteutuksen sekä raportoinnin vaiheissa. Kaikkia nämä edellä mainitut ominaisuudet ja taidot mainitaan Sosiaalialan AMK-verkoston määrittämässä sosionomin kompetensseissa (SOAMK, i.a.) Opinnäytetyöprosessi on siis monipuolisesti ja merkittävästi kehittänyt ammatillisuuttamme ja valmistellut kykujämme toimia sosiaalialalla.

Sosiaalialan palvelujärjestelmäosaamisemme (SOAMK, i.a.) on kehittynyt tässä opinnäytetyössä keskeiseen lainsäädäntöön perehtyessä ja sitä soveltaessa tutkimushaastatteluja tehdessä. Koronapandemian kaltaisen globaalin kriisin vaikutus nuoriin ja koko palvelujärjestelmään niin tutkimuksen aikana kuin tulevaisuudessa näyttäytyy meille tämän opinnäytetyön myötä vielä aiempaa konkreettisemmin.

Diakoniatyöntekijän ammatilliseen ydinosaamiseen kuuluu luovuttamaton ihmisarvon puolustaminen, heikoimmassa asemassa olevien tukeminen ja ihmisten hyvinvoinnin edistäminen. Siihen kuuluu ihmisten voimavarojen tukeminen, kokonaisvaltainen kohtaaminen ja läsnä oleminen erilaisissa elämäntilanteissa. Ammatillisuuteen kuuluu taito toimia myötätuntoisesti, asettuen toisen asemaan. (Kirkkohallitus, 2020.) Osa nuorista kertoi mielenterveysongelmiensa pahentuneen korona-aikana. Nuorten haastattelu ja heidän kokemuksistaan kuuleminen auttoivat lisäämään ammatillisuutta ja empaattisuutta heitä kohtaan. Haastattelujen lisäksi aikaisempi tutkimustieto auttoi ymmärtämään nuorten psyykkisten ongelmien laajuuden. Tästä oli hyötyä heti kesän rippikoulutyössä nuorten kanssa keskustellessa ja heitä tukiessa. Pakilan seurakunnan alueella asuu niin paljon lapsiperheitä, että melkein kaikki seurakunnan työntekijät tekevät rippikoulutyötä

koulutuksesta riippumatta. Ajankohtainen tieto nuorten kokemuksista, hyvinvoinnista ja huolista voi vahvistaa kasvatus- ja rippikoulutyön tiimin jäsenten lisäksi myös muiden Pakilan seurakunnan työntekijöiden ammatillista osaamista. Opin- näytetyön tuloksia on tarkoitettu esitellä Intotiimille ja seurakuntaneuvostolle.

Tämän tutkimuksen idea lähti liikkeelle siitä, kun Yhteisvastuukeräyksen alkaessa, pohdimme Pakilan seurakunnan työyhteisössä sitä, mitä Pakilan seurakunnan alueen nuorille kuuluu. Emme halunneet vain arvailla, miten alueen nuoret voivat tai puhua aikuisina heidän puolestaan. Pidämme merkityksellisenä nuorten toimimista oman elämänsä asiantuntijoina. Diakoniatyöntekijän ammatilliseen osaamiseen kuuluu vahvistaa heidän ääntään, joita muut eivät kuule. Ammatillisuuteen kuuluu toivon ylläpitäminen ja tukeminen merkityksellisyyden kysymyksissä. (Kirkkohallitus, 2020.) Tämä on aiempaa helpompaa, kun tietää millaiset tulevaisuuden näkymät nuorilla on. Nuorille elämään merkitystä tuovat asiat olivat haastattelun mukaan hyvin arkisia.

Diakoniatyöntekijän ydinosamiseen kuuluu ihmisten arjesta saatavan tiedon yhdistäminen tutkittuun tietoon ja sen käyttäminen vaikuttamistyössä. Ammatillisuuteen kuuluu verkostoissa toimiminen ja toimintaympäristön tunteminen. (Kirkkohallitus, 2020.) Tuntiessaan alueen apua tarjoavat palvelut työntekijällä on mahdollisuus tukea nuorta ohjaamalla häntä muun avun piiriin. Mielestämme nuorten palveluohjauksen tulisi kuitenkin tapahtua saattaen ja rinnalla kulkien. Verkostoyhteistyössä pystymme myös jakamaan ja saamaan ajantasaista tietoa alueen lasten ja nuorten hyvinvoinnista.

Eriyisesti tämän tutkimuksen tekeminen on kehittänyt taitojamme kohdata nuoria ja ottaa huomioon sitä todellisuutta, jossa he elävät. Tämän lisäksi olemme tutkimusta tehdessämme pohtineet paljon niin hyvinvoinnin suojaavia- kuin riskitekijöitä. Nämä ovat tärkeitä asiakastyön osaamisen osa-alueita sosionomin työssä (SOAMK, i.a.) Työntekijällä on mahdollisuus vahvistaa nuoren hyvinvointia ja tukea häntä tulevaisuudessa, tietämällä tekijöitä, jotka lisäävät nuoren tyytyväisyyttä elämässä (Blackwell ym., 2022). Rajoitusten päätyttyä nuoret ovat palanneet takaisin mukaan seurakunnan toimintaan. Diakoniatyöntekijöinä meillä on

mahdollisuus korostaa nuorisotyössä lähimmäisenrakkautta, välittämistä, keskinäistä huolenpitoa ja hyvän jakamista, jotka kuuluvat Porkan (2021, s. 155) mukaan yhteisölliseen kirkkoon.

LÄHTEET

- Allardt, E. (1976). *Hyvinvoinnin ulottuvuuksia*. WSOY.
- Anttila, R. (2007). *Persoonaa: 2, Kehityopsykologia* (3.–6., uud. p.). Edita.
- Blackwell, C., Mansolf, M., Sherlock, P., Ganiban, J., Hofheimer, J., Barone II, C., Bekelman, T., Blair, C., Cella, D., Collazo, S., Croen, L., Deoni, S., Elliott, A., Ferrara, A., Fry, R., Gershon, R., Herbstman, J., Karagas, M., LeWinn, K., & Margolis, A. (2022). Youth Well-being during the COVID-19 pandemic. *Pediatrics* 149 (4). [Youth Well-being During the COVID-19 Pandemic | Pediatrics | American Academy of Pediatrics \(aap.org\)](https://doi.org/10.1542/peds.2022-015000)
- Crockett, L., & Bingham, C. (2000). Anticipating adulthood: Expected timing of work and family transitions among rural youth. *Journal of Research on Adolescence*.
- Durkheim, E. (1985.) *Itsemurha. Sosiologinen tutkimus*. Suomentanut Seppo Randell. Tammi.
- Duodecim. (2010). Nuorten hyvin- ja pahoinvointi. Konsensuslausuma. Saatavilla 14.3.2022: <https://www.duodecim.fi/wp-content/uploads/sites/9/2016/02/konsensuslausuma090210.pdf>
- Erikson, E. (1982) *Lapsuus ja yhteiskunta*. Suomentanut Esko Huttunen. Gummerus.
- Erkko, A., & Hannukkala, M. (2013). *Mielenterveys voimaksi: Käsikirja nuorisotyön ammattilaisille* (2. uud. p.). Suomen Mielenterveysseura.
- Erkko, A., & Hannukkala, M. (2018). *Mielenterveys voimaksi: Käsikirja nuorisotyön ammattilaisille* (5. uud. p.). Suomen Mielenterveysseura.
- Gothóni, R. (2014). *Auttava kohtaaminen 2 Sielunhoidon menetelmät ja käytäntö*. Kirjapaja.
- Harisalo, R., & Miettinen, E. (2010). *Luottamus pääomien pääoma*. Tampere University Press.
- Helsingin kaupunki (2020). Helsingin nuorisopalveluiden nuorisotyön perussuunnitelma – NUPS.
- Helsingin seurakuntayhtymä (2022). Jäsentietojen vuositilasto 2021. Keskusrekisteri.

- Hermanson, E., & Sajaniemi, N. (2018). Nuoruuden kehitys – mitä tapahtuu pinnan alla? *Lääketieteellinen aikakausikirja Duodecim*, 2018, (8), 843–849.
- Into vuosikertomus 2021.
- Kauppila, H. (2021). Spiritualiteetin vaaliminen. Teoksessa H. Kauppila (toim.), *Kasvu vapauteen. Nuorten rinnalla seurakunnassa* (s. 132–146). Kirjapaja.
- Kiilakoski, T. (toim.) (2021). Kestävää tekoa. Nuorisobarometri 2021. Valtion nuorisoneuvoston, nuorisotutkimusseuran ja opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja. [Kestävää tekoa. Nuorisobarometri 2021. \(tietosuorista.fi\)](https://www.tietosuorista.fi)
- Kirkkohallitus (2012). Nuoret seurakuntalaisina kehittämissasiakirja. Suomen ev.lut. kirkon Kirkkohallituksen julkaisuja 2012:6.
- Kirkkohallitus (2020). [Diakonian viranhaltijan ydinosaamiskuvaus \(evli.fi\)](https://www.evli.fi)
- L 417/2007. Lastensuojelulaki 13.4.2007/417 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417#L5P25>
- Laukkanen, T., Pekkarinen, E., Vilmilä, F. (2018) Nuorisotutkimuksen etiikka. Teoksessa T. Kiilakoski & P. Honkatukia (toim.), *Miten tutkia nuoria ja nuorisotyötä*. Nuorisotutkimusseuran/ Nuorisotutkimusverkoston julkaisuja 206: Vastapaino
- Lybeck, T. & Walldén, J. (2011) Nuorisolain muutokset – Monialainen yhteistyö ja etsivä nuorisotyö. Teoksessa K. Aaltonen (toim.), *Nuorten hyvinvointi ja monialainen yhteistyö* (s.25–58). Tietosanoma Oy.
- Malkavaara, M. (2021a). Kirkon nuorisotyön historia. Teoksessa H. Kauppila (toim.), *Kasvu vapauteen. Nuorten rinnalla seurakunnassa* (s. 21–81). Kirjapaja.
- Malkavaara, M. (2021b). Kirkon nuorisotyön teologia. Teoksessa H. Kauppila (toim.), *Kasvu vapauteen. Nuorten rinnalla seurakunnassa* (s. 82–98). Kirjapaja.
- Metsämuuronen, J. (2000). Metodologian perusteet ihmistieteissä. Metodologia -sarja 1.
- Metsämuuronen, J. (2001). Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia -sarja 4.

- Määttä, S. (2021). Kouluterveyskysely 2021. Katsaus lasten ja nuorten hyvinvointiin ja terveyteen Helsingissä. Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitieto.
- Nurmi, J., Ahonen, T., Lyytinen, H., Lyytinen, P., Pulkkinen, L., & Ruoppila, I (2014). *Ihmisen psykologinen kehitys*. (5. uudistettu painos.) PS-kustannus.
- OECD (2021) OECD Policy Responses to Coronavirus (COVID-19): Supporting young people's mental health through the COVID-19 crisis. Haettu 25.4.2022 https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=1094_1094452-vvnq8dqm9u&title=Supporting-young-people-s-mental-health-through-the-COVID-19-crisis
- OECD (i.a.). *Who we are* Saatavilla 25.4.2022 <https://www.oecd.org/about/>
- Pakilan seurakunnan strategia (2021). [Pakilan seurakunnan strategia \(helsingin-seurakunnat.fi\)](https://www.pakilan.fi/strategia) Saatavilla 2.5.2022.
- Pelastakaa Lapset ry (2020): Lapsen ääni 2020: lasten näkemyksiä koronakeväästä. https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/pelastakaalapsset/main/2020/05/22105112/Lapsen_aani_2020_FI_web.pdf
- Porkka, J. (2021). Kasvava nuori ja uskon yhteisöllisyys. Teoksessa H. Kaupila (toim.), *Kasvu vapauteen. Nuorten rinnalla seurakunnassa* (s. 147–159). Kirjapaja.
- Puusa, A. (2020). Haastattelutyypit ja niiden ominaisuudet. Teoksessa A. Puusa, P. Juuti (toim.), *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Printon Trükikoda
- Ruusuvuori, J., & Tiitula, L. (2017). Tutkimushaastattelu ja vuorovaikutus. Teoksessa M. Hyvärinen, P. Nikander, & J. Ruusuvuori (toim.) *Tutkimushaastattelun käsikirja*. Vastapaino
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko. (2015). Meidän kirkko – kasvamme yhdessä. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kasvatuksen linjaus 2015. [Kirkkomme kasvatuksen strategiset suuntaviivat - evl.fi](https://www.kirkkomme.fi/kasvatuksen-strategiset-suuntaviivat) Saatavilla 3.9.2022.
- Suomen ammatikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen verkosto SOAMK.(i.a.) *Sosiaalialan tutkinnot ja kompetenssit*. Saatavilla 27.7.2022 <https://www.sosiaalialanamkverkosto.fi/sosiaalialan-tutkinnot-ja-kompetenssit/>

- Thompson, N. (2019). Where is Faith-Based Youth Work Heading. Teoksessa G. Bright (toim.) & C. Pugh (toim.), *Youth work: global futures*. (s. 166–183). Brill.
- Tietoarkisto i.a. [Koodaaminen - Tietoarkisto \(tuni.fi\)](https://tuni.fi) Saatavilla 12.3.2022. Tampereen yliopisto.
- Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. (Uudistettu laitos.) Tammi.
- Vornanen, R. (2001) Lasten hyvinvointi. Teoksessa Pelastakaa lapset ry & M. Törrönen (toim.), *Lapsuuden hyvinvointi: Yhteiskuntapoliittinen puheenvuoro*. Kirjapaino.

LIITE 1. Haastattelukysymykset

Taustakysymykset: ikä, sukupuoli, koulu, onko ollut mukana seurakunnan toiminnassa ja miten, missä alueella asuu, millainen alue se on asua?

1. Miten poikkeusolot ovat vaikuttaneet konkreettisesti elämässäsi?

-harrastukset

-kaverisuhteet

-perhe, sukulaiset

-opiskelu

-yksinäisyys

-terveys (fyysinen/psykkinen)

2. Mikä tuo iloa elämääsi?

-mitkä ovat voimavarojasi?

-mitkä ovat vahvuuksiasi?

3. Mikä tuo merkitystä elämääsi?

-mihin olet tyytyväinen elämässäsi?

4. Missä näet itsesi vuoden päästä?

-entä 3 vuoden?

-mitä odotat eniten tulevaisuudelta?

-mitä tavoitteita sinulla on?

-mikä huolestuttaa tulevaisuudessa?

5. Miten käsittelet huolia ja ahdistavia asioita?

-entä miten kaverisi käsittelevät huolia ja ahdistavia asioita?

LIITE 2. Suostumus haastatteluun

Hei!

Tervetuloa mukaan Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetyötutkimukseen. Tutkimuksemme pyrkii selvittämään, miten korona-aika on vaikuttanut nuorten arkeen, hyvinvointiin ja tulevaisuuden näkyymiin. Tässä opinnäytetyössä kerätään haastatteluiden avulla tietoa Pakilan seurakunnan alueen 15–17-vuotiailta nuorilta. Tutkimuksen tavoitteena on tukea Pakilan seurakunnan kasvatuksesta ja rippikoulusta vastaavan Intotiimin työtä.

Haastatteluun osallistuminen on vapaaehtoista ja osallistumisen voi missä tahansa vaiheessa perua. Keskeyttämisestä ei aiheudu seuraamuksia. Keskeyttämiseen asti kerättyä aineistoa voidaan kuitenkin hyödyntää tutkimuksessa. Haastattelut tehdään Hyvän Paimenen kirkolla ja haastattelijoina toimivat DIAK:in opiskelijat Moona Seppä ja Pasi Höglund-Viksten.

Haastatteluissa saatavaa aineistoa julkaistaan tutkimuksessa nimettömänä niin, ettei yksittäistä vastaajaa pysty tunnistamaan. Vastaajien tietoja käsitellään luotamuksellisesti, eikä niitä luovuteta ulkopuolisille. Haastattelut nauhoitetaan ja kirjoitetaan puhtaaksi. Vastaajien henkilötiedot, nauhoitteet ja haastattelumateriaali tuhotaan heti tutkimuksen julkaisun jälkeen. Tutkimusraportti julkaistaan Theseus-tietokannassa.

Olemme ilmoitusvelvollisia mikäli haastattelussa tulee ilmi henkeen tai terveyteen kohdistuva rikos, seksuaalirikos tai kehitystä vaarantavat olosuhteet.

Ennen haastattelua voit muistella aikaa ennen koronapandemiaa, ajatuksiasi ja tunteitasi sen aikana ja eri vaiheissa. Tutkimuksessa pyrimme selvittämään, miten juuri korona-aika ja erilaiset rajoitukset ovat vaikuttaneet elämääsi. Tutustuttahan liitteenä oleviin haastattelukysymyksiin jo hieman etukäteen, tämä voi helpottaa kysymyksiin vastaamista. Kaikki mieleesi tulevat ajatukset ovat oikeita vastauksia kysymyksiin, vääriä vastauksia ei ole. Tule siis avoimin mielin, haastattelua ei tarvitse jännittää!

Terveisin

Moona Seppä & Pasi Höglund-Viksten

Allekirjoittamalla suostumuksen, annan luvan kerätä ja säilyttää tarvittavia tietoja opinnäytetyön teon ajan, sekä käyttää haastattelussa saatavaa aineistoa tutkimuksessa nimettömästi.

Aika ja paikka

Allekirjoitus ja nimenselvennys